

Taxa postala plătite in aur. No. 224713/929.

10. Telefon: 8-61. Havonta 110, negye övre 600, egészévre földre: Havonta 2, negye félre 12, egészévre 20 dol detések díjazás szerint. KELET az erdélyi és bár dóság egyetlen politikai cikkekünk utánymását csak rás megjelölésével engedjük meg.

DI Ramasetter Róbert

Diszter 2. I. e.

BUDAPEST

ITIKAIHAPILAP

Bérméttelen leveleket nem fogadjunk el.

Ara 5 lej

Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc. Búceresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.

Vasárnap, 1936. november 29.

5697. EV. KISZLEV 14.

XIX. EVF. 274. SZAM

ek

di amerikai követség... ba tette át székhelyét

szert az Egyesült... sította a spanyol kor... tséget Valenciába he-

szert ma háromszáz... érkezett oda, akik... sból jöttek. A mene... liciáknál jelentkeztek.

elfoglalt területeken... deni Franco tábor... erege ellen.

ők ismét felhártoz... gy orosz hajót

ai jelentése szerint a... p eredményesen bom... Kartagenai flotta-bá-

ter jeleni, hogy egy... hadihajó tegnap a... rtóztatta és átkutatta... ethajót. Az átkutatás... a engedték. A nagy... a gibraltári szorosban... elő-hadihajó sem cir-

27. Albánia elismerte... kormányt, nyilván olasz

vániából, amelyeket ha... g fogunk szüntetni.

ga szólt fel a válasza... nd helyreállításáról b... elkekben. Tiltakozik a... Az egyenrűségeket le... ha meztelenül is ma... niában csak egyetlen... van, a hadseregét. Duce... vetkőztessék őket, de nem... zógy megtegye. Azóta... e egyebet sem látunk.

Ezek talán értelessé... ebb, akinek több kucs... ba kell terelni a lelke... nyekre és kritikai új... gunk. Ezután a falus... d a parasztek körében... akozott.

a művészeti... atországban

A birodalmi kormány... ma a mai nappal be... an a művészeti kritika... rthetetlen intézkedés... gban is — úgy látszik... ot akarja bevezetni, a... t a nemzetközi világ... értelmében a kritikák... megállapításokat, vagy... zabad csak írni.

a Banatban... a király

27. Öfelsége és Mihály... szaton voltak a Banat... tében volt Mocioni, a... és Saulescu vadászati... t Baliff Eugen tábor... rég számos előkelőség... ége és kisérte péntek... yaudavarról elutazott a

ik a timisoaral... gazgatóság

(Az Uj Kelet tud.)... eltett Timisoarán az a... FR igazgatóság körle... előhöz, amelyben fel... lis 21-ig bezárólag köl... a, mert felsőbb rende... get mégis áthelyezik... t a vasut tudvalevőleg... hogy Aradon megfele... lizetvezetőség rendelke... lők közbenjárak a mi... ltoztassák meg a ren... lleti igazgatóság elköl... nt Timisoara városá-

A betiltott műkritika

Régi latin közmondás szerint „fegyverek között hallgatnak a muzsák”, tehát érthető, hogy a mai Németországban, a kaszárnyák országában, kihalt az irodalmi élet, a színpadokon gúccsokt adnak elő s a mai német regényírók szárazszalékosan mentésítve vannak attól, hogy Nobel-díjjal ajándékozzák meg őket.

A szellem szabadságát minden zsarnokság egyformán üldözi, pedig az irodalom virágzásának egyik előfeltétele a szellem szabadságának biztosítása.

A szellem szabadsága azonban veszélyes a zsarnokokra, miért is a zsarnokok mindig csak azt az „irodalmat” tűrik meg, amely szolgálja és lélektelenül szolgálja ki őket.

Arra azonban még nem volt példa a modern zsarnokság történelmében hogy a diktátorok a műkritikát is veszélyes, az államrend ellen irányuló szellemi tevékenységnek minősítsék.

Göbbelsnek kellett megszületnie ahhoz, hogy a műkritika is államellenes tevékenységnek minősíthessék s egyetlen tollvonással az irodalmi élet súlyosztójában való eltűnésre ítéltesék.

Németországban tegnap óta nem szabad megkritizálni egy szobrot, vagy egy képet, nem szabad bírálattal illetni egy zenéi teljesítményt, vagy más művészi alkotást.

Bármily örültségnek lássék is azonban ez a göbbelsi intézkedés, van benne logika: az örültség és a zsarnokság logikája.

Valószínű, hogy a politikai, társadalmi és irodalmi vonatkozásokban elnémított német szellemi élet bátrabb elemei kedvezőtlen kritikákat írtak azokról a képzőművészeti alkotásokról, melyek a Führer, Göbbels, Göring, vagy más titánok arcárait és hősi gesztusait igyekeztek megörökíteni — a minden bizonytalanság utókor számára.

Ezek a kritikák, melyek az ábrázolatokról szólottak minden bizonytalansággal rejtetten az ábrázolatokat értették — s ez válhatta ki a felháborodás Göbbelsből és szűkebb vezérkarából.

A német szellemi némaság, melynél égreklőbb némaságot még nem ismert a zsarnokság történelmé, ezzel az aktuálisan teljessé vált.

A szellemet és a szépséget végleg száműzték a Harmadik Birodalomból, hogy minden kínos intermezzo nélkül szállhasson a Wallhalla felé az őrmesterek vezényszava és a koncentrációs táborok vérfagyasztó jalkikáltása.

A szellemet és a szépséget végleg száműzték a Harmadik Birodalomból, hogy minden kínos intermezzo nélkül szállhasson a Wallhalla felé az őrmesterek vezényszava és a koncentrációs táborok vérfagyasztó jalkikáltása.

Jamandi miniszter gesztusa

A zsidó képviselők nélkül zsidó ügyekben is határozó parlament a múlt évi költségvetésből törölte a zsidó felekezet államségélyét.

Nyilvánvalóan jogfosztás történt. A zsidó felekezet alkotmányos vallások közé tartozik és alkotmányos joga, hogy ugyanolyan elbánást követeljen, mint a többi felekezetek.

A többi felekezetek pedig valamennyien kaptak államségélyt.

A Gogával kapcsolatos tartó jelenlegi kormány volt az első Új-Románia történelmében, amely egy költségvetési évben megfosztotta a zsidóságot a hitélet államségélyétől.

A jogfosztásra azonban hiába kerestünk orvoslást. A zsidó képviselők nélkül már négy éve üléselő liberális parlamentben senki sem követelte a zsidó felekezet államségélyét és a kormány tagjai sem hatódtak meg a zsidó hitélet küldöttségeinek intervencióitól. Azt mondták, hogy a zsidó hitközségeknek annyi más jövedelmük van, hogy nélkülözhetik az államségélyt.

A jól informált miniszterek nem tudták, hogy a zsidó hitközségek súlyos anyagi gondok alatt roskadoznak, hogy a felekezeti és iskolai életet csak társadalmi segélyalkciók útján lehet egyensúlyban tartani és hogy a zsidó hitközségeknek sem ingatlan, sem ingó vagyonuk nincsen.

Mit tehetünk? Kiáltottuk, hogy mindenki hallja: jogfosztás történt.

Most pedig, mint visszhang, szólalt meg Bucurestiben valaki és kijelentette:

A zsidó felekezetet jogfosztás történt. Ezt a súlyos szót felelős tényező mondta: Jamandi kultuszminiszter.

Hogy miért? Hogy a minisztert demokráta meggyőződése mellett egyéb okok is vezethették, hogy ezt az elődjére nem túlságosan bizelgő megállapítást tegye: mellékes.

„Nincs kormány, melyet kívülről nehezebben lehetne megbuktatni, mint a jelenlegi francia kormányt”

Leon Blum és Thorez nagy beszéde a párizsi népront ülésén. A kamara megszavazta a pénzügyi reformot

Párizs, november 28. Tegnap este a népront által rendezett kommunista ülésen Thorez kommunista képviselő kijelentette, hogy a munkaadók sztrájkra izgatnak, a munkások azonban nem fogják hagyni kicsikarni kezükből azt, amit elértek.

Ezután Leon Blum lépett a szószékre és azt hangsúlyozta, hogy nincs kormány, amelyet nehezebben lehetne kívülről megbuktatni, mint a jelenlegi francia kormányt, az összes támadásokat vissza fogja verni az egyesült népront. De ugyanakkor nincs kormány, amelyet könnyebben lehetne belülről megbuktatni. Ezután a kormány jövő programjáról beszélt kijelentette Blum, hogy a minisztertanácstól holnap fogja kérni egy sztrájk esetére szóló demokratikus státusz megteremtését. A külpolitikáról szólva, Blum hangsúlyozta, hogy Franciaország politikai és diplomáciai szempontból egyformán hatalmas állam, mert sikerült neki egybegyűjteni az összes európai pacifista erőket.

Párizs, november 28. Daladier nemzetvédelmi miniszter tegnap a kamara pénz-

ügyi bizottsága előtt a hadianyaggyártásban beállított késedelmeskedéssel foglalkozva, kijelentette, hogy személyesen vállalja a felelősséget. Szükség esetén a szóbanforgó gyárüzemeket lefoglalják és érintkezésbe lépnek a központi munkásszövetséggel a 40 órás munkahétre vonatkozó rendszabályoktól való eltérés érdekében. Ami a katonai szolgálati időt illeti, kijelentette, hogy annak csökkentésébe semmi esetre sem mehet bele. A nemzetvédelmi célokra — állapította meg Daladier — talvaly 48 milliárd frankot fordítottak, de fenntartja magának a jogot, hogy az idén még nagyobb hiteleket kérjen. Ezt Németország fegyverkezése teszi szükségessé. Erről részletesen is jelentést tett a hadügyminiszter, de azt nem hozták nyilvánosságra.

Párizs, november 28. A kamara 381 szavattal 200 ellenében megszavazta a pénzügyi reformot. A jövő hét keddjén kezdik meg, a munkakonfliktusokban való kötelező döntőbíró, valamint az új sajtótörvénytervezet vitáját.

Óriási visszhangot keltett a lengyel közvéleményben Antonescu varsói látogatása

Aláírták a lengyel-román kulturális egyezményt Elutazott Antonescu a lengyel fővárosból

Varsó, november 28. Victor Antonescu román külügyminiszter varsói látogatása óriási visszhangot keltett a lengyel közvéleményben. A lapok vezetőhelyen üdvözlik a román-lengyel együttműködés gondolatát. A nagy fővárosi lapok oldalakon keresztül irnak Károly királyról és Antonescu külügyminiszteréről. A lengyel sajtó kihangsúlyozza, hogy a köztársaság elnöke a fehér sasrend nagykeresztjét adományozta Antonescunak. Ez a legnagyobb lengyel kitüntetés. Eddig mindössze tízen kapták meg. A lapok szerint a román-lengyel szerződés legfőbb jellege a határok megvédése és a területi statusquo érintetlensége.

Antonescu ma délelőtt intervjút adott a lengyel és a Lengyelországban tartózkodó külföldi újságíróknak.

Tegnap este Zamfirescu varsói román követ a követség palotájában vacsorát és fogadtatást rendezett Antonescu tiszteletére. A vacsorán résztvettek a lengyel kormány tagjai és a lengyel közélet kiválóságai. Péntek délután hat órakor Antonescu a varsói rádióban beszélt Románia és Lengyelország kapcsolatairól. Kifejtette azt a reményét, hogy a Beckkel való tanácskozásai eredménnyel fognak jární és szorosabbra fogják fűzni a szálakat a két barátságos állam között.

A rádióbeszéd után a két külügyminiszter aláírta a román-lengyel intellektuális együttműködésről szóló szerződést, az ifjúsági nevelőszervezetek együttműködésére vonatkozó megállapodást és a Románia és Lengyelország közötti határegyezmény ratifikálásának kicsérélését. A kulturális egyezmény kölcsönös tudományos missziók szervezését tesz lehetővé Lengyelországban és Romániában, tanár- és diákerserét a két ország között és a két ország kulturális és tudományos standardműveinek lefordítását.

Antonescu pénteken délután Makovski szenátusi alelnök tejján vett részt, amikor is rövid beszédében hangsúlyozta a két ország együttműködésének a szükségességét.

Az Express Poranni című előkelő lengyel lap pénteki számában nagy vezércikket közöl Károly királyról. Kihangsúlyozza a ki-

tairól. Kifejtette azt a reményét, hogy a Beckkel való tanácskozásai eredménnyel fognak jární és szorosabbra fogják fűzni a szálakat a két barátságos állam között.

A rádióbeszéd után a két külügyminiszter aláírta a román-lengyel intellektuális együttműködésről szóló szerződést, az ifjúsági nevelőszervezetek együttműködésére vonatkozó megállapodást és a Románia és Lengyelország közötti határegyezmény ratifikálásának kicsérélését. A kulturális egyezmény kölcsönös tudományos missziók szervezését tesz lehetővé Lengyelországban és Romániában, tanár- és diákerserét a két ország között és a két ország kulturális és tudományos standardműveinek lefordítását.

Antonescu pénteken délután Makovski szenátusi alelnök tejján vett részt, amikor is rövid beszédében hangsúlyozta a két ország együttműködésének a szükségességét.

Az Express Poranni című előkelő lengyel lap pénteki számában nagy vezércikket közöl Károly királyról. Kihangsúlyozza a ki-

(Folytatás a 12-ik oldalon.)

Mondta és ezt méltányolni kell. Természetesen nem jár külön dícséret a miniszternek, mert tárgyilagos volt egy zsidó sérelemmel szemben. A sérelem fennállt, az okos politikusnak el

kell ismernie. De azért jólesően kell feljegyeznünk Jamandi miniszternek ezt a gesztusát, mert az első hosszú idő óta, ami a zsidóság számára örömet jelenthet.

Halálbrigád RONALD COLMAN, CLAUDETTE COLBERT. Németül beszélő világszínész! Hétfőn utoljára a ROYAL slágermozgóban. Ma, vasárnap délelőtt 11.20 órakor olcsó matiné.

VILAG TÜKRE

B. I. Z. — Mi történik a Nemzetközi Fizetések Bankjával —

Huszonhat jegybank elnökei titkos tanácskozásra ültek össze Haselben. A nemzeti bankok elnökeinek tanácskozása már-már szertartásos titoktartás kereteiben szokott lejátszódni. Ha a Népszövetségnek a nyilvánosság a legelőkelőbb alapelve, úgy a bankok népszövetségének, a BIZ-nek, a Nemzetközi Fizetések Bankjának a titoktartása a principiuma.

A szertartásosnál is szigorúbb titoktartás kereteiben zajlott le az az első konferencia, amelyre a jegybankok elnöke most a devalváció után összegyűltek. Ezen a konferencián nem csupán elméleti kérdésekről volt szó, hanem magáról a BIZ sorsáról is, mert hiszen a Nemzetközi Fizetések Bankja akkor alakult, amikor az országok stabilizálták pénzeiket és egyebek között abból a célból is alakult, hogy fenntartsa az egyes pénznemek szilárdságát s kiegyenlítse az ellentéteket az országok valutái között. Ebből a célból természetesen — és az idő elveinek megfelelően a bank elsősorban az aranyblokkra támaszkodott. Amikor tehát a huszonhat jegybank elnökei összegyűltek Baselenben, nemcsak általános problémákat kellett megvitatniok, hanem a BIZ legelemibb életproblémáira is.

A Nemzetközi Fizetések Bankjának vezérigazgatója, Pilotti, a bankelnökök ülése után fogadta az újságírókat.

A BIZ —mondotta a valutás válság vívódásaiból született és főcélja 1931 óta az volt, hogy minden stabilizációs igyekezetet nemzetközi segítségben részesítsen. A rögzítés akkortájt főképpen az arany elvén alapult, ennél fogva természetesen volt, hogy a BIZ is az aranyat tekintette a stabilizáció legfőbb tényezőjének. Akkortájt még nem képezte vita tárgyát az, hogy valóban az arany-e az egyetlen elképzelhető értékmérő? Arany és stabilizáció: ezt a két szót akkortájt még mindenki azonosította — azonosította tehát a Nemzetközi Fizetések Bankja is.

A Baselenben összegyűlt jegybankelnökök elhatározták, hogy a stabilizáció kérdését a BIZ állandó napirendjére tűzik ki. A stabilizáció lehetőségeinek tanulmányozását ugyszólván állandó megbeszélések tárgyává teszik ezentul a jegybankok elnökei. Tanácskozásukon megállapították a nemzeti bankok elnökei — és hangsúlyozom, hogy itt országok és bankjaik nevében beszéltek, nem csupán mint a BIZ igazgatóságának tagjai — hogy az általános lerögzítés minden gazdasági fellendülésnek, vagy akárcsak lassu fejlődésnek alapja és hogy a jelenlegi gazdasági javulás nem tartható, ha nem sikerül gyorsan általános stabilizációhoz eljutni. Ezt viszont nem lehet elérni addig, amíg a devalvált pénzek kursza nincs százzszázalékig tisztázva. Ne feledjük el, hogy a devalvált pénzü országok közül csak két-tő irta körül a leértékelt keretét teljesen kielégítő módon — Olaszország és Csehszlovákia. A lira és a korona szilárdak — ezzel szemben sem a francia frank, sem a hollandi forint, sem a svájci frank nem jelölték meg eddig félreérthetetlenül devalvációjuk határát. Sőt tovább megyek: még a fontsterling stabilizációját sem tekinthetjük feltétlennek. Gyakorlatilag természetesen nem lehet kételkedni a sterling stabilitásában, de ha ma arról van szó, hogy egy valutát helyezzünk az arany helyébe, vagyis, ha ma egy sterling-blokkról beszélnek, egy olyan blokkról, amelynek egy valuta, a sterling az alapja, akkor ennek az értékmérő valutának a rögzítése nem szabad, hogy véletlennel legyen kitéve — ennek a stabilizáció elméleti alapjait is meg kell venni.

LUDWIG RENN KAPITÁNNYAL EGY BARCELONAI KÁVÉHÁZBAN

Pitt von Golsolov császári kapitány fantasztikus élettörténete. Hogyan lett az egykori kapitányból világhírű regényíró és a spanyol kormánycsapatok osztágpáncsnoka

Barcelona, november végén. Toll és kard. Pitt von Golsolov császári tüzérségi kapitány a kardot a tollal cserélte fel és a háborús regénye fölé a Ludwig Renn nevet jegyezte. Ez a zseniális ember most megint visszatért akat onasághoz. Ezúttal azonban már nem az utlevélben feltüntetett lovagi nevet viseli, hanem a „Háboru” és „Háboru után” című világhíres regények szerzőjének nevét. Kapitány ur: Renn.

A barcelonai „Piazza de Catalonia”-n levő kávéház zsufolóság tömve van milíciásokkal. A kávéház előtt időnként katonákkal megrakott autók robnak el. A katonákat a frontra szállítják. A kávéházban bábeli zürzavar uralkodik, a világ minden elképzelhető nyelvének szavai röpködnek a levegőben. A kávéházi terrasz előtt sebesült polgárok és rikkancsok ordítják a lapok esti kiadásainak címét.

A háborús Barcelonában irodalomról és szépirodalomról beszélni — képtelenségnek látszik. Az emberek száján a dőbenten akadémiai végzetes valóság feszül: A háboru. Ebben a barcelonai kávéházban 1936 novemberében Ludwig Renn elmondja élettörténetét.

A császári kapitány pacifista lesz

— Mint fiatal tiszt — kezdé Renn, szája körül keserű mosollyal — jóbarátságban voltam György szász trónörökösrel, aki a háboru német veszteségei fölött: elkeseredésben vallásos melankóliába esett. 1914-ben még a győzelem biztos reménye fűtött bennünket, de egy évre rá már ryoma sem volt a lelkes felbuzdulásnak. Mint századparancsnok indultam a háboruba és az első események láttára, megrémültem. Környezetemben nem én voltam egyedül, aki az első fellobbanás után kritikus szemekkel kezdte szemlélni a háborut.

— Tiszti kötelességemhez híven, mindent az én nékül teljesítettem, de belülről egyre jobban összetört az emberviadal. Renn ezután a szociáldemokratákkal való első kapcsolatairól beszélt: A drezdai bünyű rendőrségen teljesített munkájáról, ahol a személyi biztonság ügyeinek referense volt 1920-ban.

— Ebben az időben — mondja — már magamra voltam hagyva. Kollégám a tiszti hivatalos áruját látták bennem. Különösen súlyosan érintette őket az, hogy nemes ember, egy lovag fordított nekik hátat.

Hogyan született meg a „Háboru”

— 1922-ben fogtam neki „Háboru” című regényem megírásához. Barbusse „Tüz” című munkáján kívül akkor még nem írtak a háboruról. Főleg Németországban nem írtak semmit.

— 1924-ben készen volt a regény és hozzáfogtam második regényemhez is. Egyik kiadótól a másikhoz járkáltam, de nem akadt kiadó, aki a könyv kiadását vállalta volna. A kiadók azt mondták, hogy a háboru problémája nem érdekli már az embereket. Keserű, nyomott hangulatba estem és elhatároztam, hogy elhagyom Németországot.

— Családommal minden kapcsolatot megszüntettem, kapitányi nyugdíjamból elég rendszeresen megélhettem. Elhatároztam, hogy gyalogturára megyek Egyiptomba 1925 őszén hagytam el Németországot és néhány hónapig Olaszországban kóboroltam. Romániában egy magamhoz hasonló, ágrólszakadt bolondra akadtam, akivel együtt folytattam utamat.

Gyalogturán a náci suszterrel

— Uj barátomnak és társamnak a kóborlásban a suszterség volt a mestersége. Fanatikus tisztelője volt az akkor még mindenki által kinevetett Hitler Adolfnak. Zsebe tele volt röpiratokkal, amelyeket a házak falaira ragasztott. A röpcedulákon ez állt: „Deutschland erwache.” Utitársam náciizmusa volt az egyetlen dolog, ami miatt időnként összevesztünk. Különben kitűnő barátok voltunk. Együtt érkeztünk meg Görögországba. Szalonikiból az Atoz hegyre másztunk, a görög-keleti „Monakó” köztársaságba, ahová csak férfi teheti be a lábát. Itt rövid ideig tartózkodtunk, majd Konstantinápolyon keresztül Klásziába jutottunk és végül Egyiptomba érkeztünk. 1926-ban egyedül tértem vissza Bécsbe.

— Bécsben művészettörténetet tanultam és a szocialista művészet-szemlélettel barátkoztam össze. Marxista irodalmat olvastam, megismerkedtem a szovjet írókkal. 1927 július 15-én átéltem a bécsi igazságügyi palota leégését. Láttam, hogyan küzd fejtellenül a munkásság az uccákon csak azért, mert szervezeten. Másnap hazautaztam Németországba.

Siker — dicsőség — börtön

— Amint hazaérkeztem, regényemet a Frankfurter Zeitung kezdte közölni, folytatásokban. A könyv rövidesen világhírűvé vált, és különböző világnyelvekre fordították. 1929-ben a proletár írók szövetségének titkárává választották és ekkor jelent meg újonnan átdolgozott „Háboru után” című második regényem. Ujból feléledt érdeklődésem a katonai dolgok iránt és az „Aufbruch” című katonai lapban tanulmányom jelent meg a háboru technikájának fejlődéséről, a svájci háboru idejéről napjainkig. Különböző illegális katonai szervezetekkel tartottam fenn kapcsolatot. 1932 végén börtönbe kerültem. Rövidesen szabadlábra helyeztek, mert a nácioknak fontosabb elfoglaltságuk volt. A Reichstag épületének égése napján Ossietzkivel együtt újra börtönbe kerültem

és együtt étem vele Spandauban. Két és fél évi börtönbüntetést kaptam és egy zárkába kerültem közönséges gonosztevőkkel. Különben a börtön többi politikai elítéltejt el láttak ujságokkal és olvasnivalóval.

— Képzelve, a barátom, akivel együtt kóboroltam, külföldről elküldte nekem a börtönbe az ottani újságok tiltakozó cikkeit, melyekben követelték szabadiábra helyezésemet. Tudniillik, időközben suszterbarátom alaposan kiábrándult a náciaktól.

Ludwig Renn nem áll náci szolgálatba

— Különb, jobban bántak velem mint Ossietzkivel, mert a nemzeti szocialisták azt remélték, hogy idővel a maguk oldalára állíthatnak. Ezt valószínűvé tette előtük katonai karrierem és nemesi leszármazdóm...

— A náci annyira hittek abban, hogy hozzájuk csatlakozom, hogy javasolták, fogadjam el a külön személyemnek szóló ajánlást. Vissza akarták adni a kapitányi nyugdíjamat és aziránt érdeklődtek, nem akarok-e Alfréd Rosenberggel beszélgetni. A szives meghívást visszautasítottam. 1935 augusztusában szabadlábra kerültem. A náci azt ajánlották, hogy vállaljam el a külföldi sajtó propagandájának irányítását és hogy cáfoljam meg azt, hogy a börtönben vertek.

Amikor nem jól megy a dolgunk,

Kathreiner & Franck
éppen a mai nehéz időkben ajánlatos.

Tízmilliárd lej értékben bocsáthat ki új bankjegyeket a Banca Nationala

A mai Románia pénzforgalma viszonylagosan 18 milliárdal kisebb, mint volt a régi Romániában

Bucaresti, november 28. (Az Uj Kelet tud.) Az új valutarendszerrel kapcsolatosan gazdasági és pénzügyi körökben élénk vita tárgyat képezte a kérdés: hogyan fog az ország bankjegyforgalma az arany átszámításával teremtett új helyzetben alakulni. November 6-án 24 milliárd 861 millió lej értékű bankjegy volt az országban forgalomban. A november 14-iki kimutatásában tehát már az új rendszerben 24 milliárd 843 millió 557 ezer lej értékű bankjegyforgalomról tesz jelentést a Banca Nationala. Az arany és az aranydevizák értéke, amely a november 6-iki kimutatásban 11 milliárd 824 millió 198 ezer 172 lejjel szerepel, november 14-én 16 milliárd 48 millió 416 ezer 720 lej értékben szerepel.

Más szóval az arany és aranydeviza értéke négytízmilliárd 204 millió 218 ezer 548 lejjel emelkedett.

Ugyancsak ezzel kapcsolatosan felvetődött

a forgalomban lévő ércpénzek fedezetének kérdése. A Banca Nationalának formailag és hivatalosan semmi köze sincs az ércpénzek kibocsátásához. Ezt az állam végzi, természetesen nem minden limit és meggondolás nélkül. Az érvényben lévő pénzügyi törvények értelmében a forgalomban lévő különböző ércpénzek értéke nem haladhatja meg a négy milliárd 820 millió lejt. Az ércpénzeknek nincs aranyfedezete. Ezeket a pénzemeket az állam általában, összes javaival garantálja.

Az új aranyszámítás pillanatában tehát összesen 24 milliárd 854 millió lej bankjegy volt forgalomban, amelyhez 4 milliárd 80 millió lej értékű ércpénz járul hozzá, úgy, hogy az ország pénzforgalma pillanatnyilag összesen 29 milliárd 670 millió lejt tesz ki.

A Lupta, amely a fenti adatokat közli, érdekes összehasonlítást tesz Románia jelenlegi és háboru-előtti bankjai forgalma között.

Legelegánsabb

francia és angol munkák, gyönyörű estélyi ruhák olcsón készülnek.

Királyné „Elite Divatszalon”-jában

Cluj, Str. Memorandului 5. szám. Az udvarban.

Tisztítsa, de ne csiszolja

Nem az erős dörzselés és csiszolás, hanem a fogorvos által kiművelt, szőri fogtisztítás — a helyes fogápolás! A Nivea fogszáraztató különösen finom altartású alaposan tisztítanak és megőrzik fogai fehértségét és fényét.

— Februárban átszöktem a határon és Svájcba kerültem.

— Utolsó könyvemnek témája a hitlerista fasizmusnak első éveit tárgyalja. A könyv főhősei: egy becsületes nemzeti szocialista, egy baloldali tiszt, egy fiatal szocialista feleségével együtt és néhány anarchista. A háttérben a Reichstag-tűz fénye világít.

„Mint katona akarok segíteni”

— Első könyvemet néhány esztendőig írtam, utolsó könyvemnél a spanyol események diktálták a tempót. Az a cél lebegett előttem, hogy könyvemmel segítsék a spanyol antifasisztáknak.

— Most pedig, mint katona akarok segíteni — jelenti ki Renn határozottan.

— A helyzetet sokkal optimistikusabban ítélem meg itt, a helyszínen, mint, amikor Svájcban voltam. Svájcban azt hittem a segítség már későn jöhet, de itt, Barcelonában, az az érzésem, hogy semmimem későtt. A milícia rendes katonasággá fejlődik és létrejött a megyegyezés a különböző pártok között. Ez a legfőbb bizonyítéka az antifasiszták győzelmének.

— Nos, igaz — mondja Renn — most nem gondolok az írásra, hanem a kapitányi szolgálatomra.

Ludwig Renn egy milícia-századot vezet Franco csapatai ellen és ezért éleszti újra és újra fel katonai élményeit.

(S. L. Schneidermann.)

1914-ben, a háboru kitörésének évében, a régi Románia bankjegyforgalma 480 millió 681 ezer 934 lej volt. Ezt a forgalmat 210 millió 400 ezer lej értékű arany fedezte, vagyis a lej fedezeti aránya 44.73 százalék volt. 1936 novemberében a fedezeti arány 44.98 százalékot tesz ki.

1914-ben 12 millió lej értékű ezüstpénz, míg 5, 10 és 25 banisokban 3 millió 600 ezer lej értékű nikkelpénz volt forgalomban. 1914-ben tehát a bankjegy és ércpénz-forgalom együttesen 497 millió lejre rugott. Ez a forgalom az akkori Románia mintegy 6 és félmilliárdnyi lakosságának szükségleteit szolgálta. Ha az 1914. évi pénzforgalmat a megnagyobbított Románia lakosságának számával egybevetjük, úgy körülbelül másfélmilliárd aranylejt kellene képviselnie a mai pénzforgalomnak, ami az aranylejt 32 lejjel számítva, 48 milliárd lejnek felel meg. Ebből az következik, hogy a régi Románia lakosságának számához arányítva a megnagyobbított Románia bankjegyforgalma körülbelül 18 milliárd lejjel kisebb.

A lej aranyalapjának átértékelése révén ez a differencia lényegesen lecsökkent. A kereskedelmi piac szükségleteinek arányában a Banca Nationalának az aranystokk megnövekedése folytán módjában lesz újabb bankjegykibocsátásokat eszközölni. A kibocsátható bankjegyek értéke hozzávetőlegesen tízmilliárd lejre rug.

Még mindig nem fejeződik be a román kölcsönkötvények külföldi tulajdonosaival folyó tárgyalások

Párizs, november 28. Párizsban tegnap plenáris ülésre ültek össze a román kölcsönkötvények külföldi tulajdonosai. Az ülés annak volt szentelve, hogy a külföldi hitelezők megadják a választ a román delegáció által előterjesztett memorandumra. Zeoclanu, a román delegáció vezetője, telefonon közölte a tanácskozások eredményét Durma pénzügyminiszteri államtitkárral. A telefonbeszélgetés hatása alatt a pénzügyminiszter elhatározta, hogy változást eszközöl a delegáció strukturáján és Párizsba fogja küldeni Neagut, a Banca Nationala cenzorát és a pénzügyminisztérium technikai szakértőjét. Másrészről vasárnap, vagy hétfőn ugyanebből a célból Párizsba utazik Mircea Durma államtitkár is.

Párizsból Durma Londonba utazik, ahol angol hitelezőkkel a szelvények beváltásáról fog tárgyalni.

— Erőteljes, kővér egyéneknek, köszvényeseknek és aranyérben szenvedőknek reggelként 1-1 pohár természetes Ferenc József keserűviz gyakran felbecsülhetetlen szolgáltatást tesz. Az orvosok ajánlják.

Arabella Armasescu asszony az esküdtek el

Másodszor követett el gyilkos merényletet az egykor ünnepelt bucarestii urihölgy

Az első gyilkosságért az esküdtek felmentették az asszonyt, a második merényletért elnézés nélkül ítélik meg a bírál

Bucuresti, november 28. (Az Uj Kelet tud.) A főváros közönsége alig, hogy felcsodot a Tita Cristescu gyilkossági-per izgalmaiból, máris hasonló bűnügy foglalkoztatja. Arabella Armasescu asszony gyilkossági kísérletének bűnpere zajlik már négy napja az esküdtszék előtt. Előbb az ismert Stravolca ügyvédnek volt a felesége. Akkor már egyszer esküdtszék elé került. Azzal vádolták, hogy megölte a szeretőjét, aki férje irodájában ügyvédjelölt volt. Az esküdtszék felmentette az asszonyt, de férje nem. Elváltak.

A második eset 1936-ban Arabella Armasescu ismét revolvert ragad. Az áldozat Petre Voda Timocanu orvos, aki véletlen szerencse folytán könnyebb sebesüléssel menekült. Ezért a gyilkossági kísérletért van az, hogy az asszony nem rokonszenves a közönség előtt. A rokonszenv elfogyott az első esküdtszék tárgyalás alkalmával. A régi barát, Urseanu ügyvédjelölt árnya ott lebeg az esküdtszék terében. Akkor az ország legjobb ügyvédei, Radu Rosetti, Istrate Micescu, Valjeanu, Teodoreanu, Jean Th. Florescu védik Stravolca ügyvéd feleségét. Most Arabella asszony a szenvedélyektől sujtott, a züllés útjára jutott, kifosztott ember áll az esküdtszék előtt.

A hervadó asszony Holott a hervadás mögött is meg tudta még őrizni szépségét és megjelenése hátsó kelt. A teremben szufolódot hölgyek környetei szinte leszedik róla a festéket, hogy a külső máz alól előtűnjön előtűnik az igazi ember, aki a közvélemény szerint kétszeres gyilkos. Régi barátai nézik, hogyan áll az egykori társasági uriasasszony a csendőrök között, hogyan vesz elő puderpamacst és ruzst, egyetlen fegyverzetét, hogy jétszen... Alig látszik meg rajta a háthónapi börtön levegője.

A tárgyalást vezető elnök nem a legkíméletesebben kezdi meg kihallgatását. — Hogy hívják? — A vádlott szemmel láthatóan csodálkozik. Ugy tesz, mintha nem hallaná a kérdést, elfordul és nem válaszol. De az elnök nem ismer tréfát. — Nem hallotta? Hogy hívják? — Domnița Arabella Armasescu. — Hány éves? — A vádlott tétovázik, majd halkán és bizonytalanul mondja: — Negyvenöt.

A közönséget is meglepi a hang. Az atmoszféra egészen más, mint Ciulley tárgyalásán. Az emberek azért jöttek el, hogy pikantériákat halljanak, de egyelőre nincs rá sok kilátás. Csak amikor a vádirat felolvasása után az asszony vallani kezd, várlik érdekesebbé a tárgyalás. Arabella tagad és vádol.

Drámai vallomás — Az az ember hozott ide, akinek a lelket és vagyonomat, mindenemet odaadtam. Amikor láttam, hogy akiben annyira bízam, elhagyott, meg akartam ölni magamat. Azt ígérte, hogy feleségül vesz és én úgy hittem, új életet kezdhetek. Rájöttem, hogy becsaptak, megloptak és nem akartam tovább élni... Az volt a célo, hogy ő is tudja, miért halok meg és elmentem hozzá egy utolsó találkozára. Éjfél 12-től hajnali négyig igyekeztem a belkéré beszélni, de Voda Timocanu kegyetlenül visszautasított. Ekkor elővettem a revolvert és halántékomhoz szoritottam. A férfi kitépte a kezemből. Ekkor elővettem a nálam lévő másik fegyvert is... véletlenül ért a ravaszhoz az ujjam és a golyó Timocanu arcát surolta. Kétségbeesve igyekeztem bekötözni a sebet...

— Ez az ember reggel rendőrököt hívott és azzal vádolt meg, hogy meg akartam gyilkolni. Ez az igazság. A tiszta igazság. És ezt tudja az isten és az, aki főkérte az életemet... — A vádlott sir. De a tárgyalást vezető elnök nem kímélte a könnyekkel szemben sem és rászól a vádlottra: — Nem mondott el mindent. Hogyan

ismerkedett meg Voda Timocanu orvossal és hogyan szakitottak?

— Az asszony könnyek között folytatja: — Közös ismerősünknek ismerkedtünk meg. Udvarolni kezdett. Tetszettünk egymásnak. Megkérte a kezemet és hittem benne. Lassan teljes bizalmamat megnyerte. Pénzt kért és én adtam. Orvosi berendezést, butort és félmillió lej értékű házat vettem, hiszen úgy tudtam, hogy saját magamnak, jövődöbél férjemnek adom. Amikor meg volt az új lakás, elköltözött fölem és látogatásai állandóan ritkultak. Egy szép napon értesültem, hogy Voda urat számos hölgy látogatja az általalam vett lakáson.

Armasescu már nem képes uralkodni magán, védői hiába intgetnek, hogy korlátozza idegességét... Féltékenységi jeleket csap az esküdtek előtt és hisztérikus sikolyok között mondja, hogy csunyánál-csunyább nőkkkel cserélte fel őt. Ez már az elnöknek is sok, csittitani igyekszik, a vádlott kitérésre egyre hevesebbé válnak... Az ügyész tüzeli, tetszik neki, hogy az előbbi elegáns urhölgy közönségesé durvul.

És a hisztéria tetőpontjára jut, amikor az ügyész ártatlanul megjegyzi:

— Hogyan képzelte ön el, hogy Voda hajlandó lett volna elvenni, holott 12 évvel idősebb nála?

Arabella szeméj vérben forognak. — Hogy mondta? Kérem, mérlegelje szavait! Én negyvenöt éves vagyok és az a gazember negyvenkettő.

A teremben nagy zaj uralkodik és az ülésnek vége.

A regényes életű barát vallomása

Másnap hallgatták ki Voda Timocanu. Középtermetű, fölényes, erélyes mozdulatai vannak és a közönség előtt ez a fölény nem rokonszenves. A vádlott, aki most látja hónapok óta először, elhalványul és hangosan zokogni kezd. Elmondja életörténetét, amely valósággal regény. Nem negyvenkettő, hanem csak 38 éves. Gantzován, Bulgáriában született. A szófiai katonaiskola növendéke volt, majd Stambolizszi pártjába lépett. Megnősült. Magántitkára volt Stambolizszinak és részt-

vett a forradalomban. Ekkor még, Petre Vodoffnak hívják. Amikor a forradalmat leverték, menekülnie kellett, mert halálra ítélték... Bucurestiben beiratkozott orvosi fakultásra és Voda Timocanu néven nyitott rendelőt.

Eldörül a revolver — A rendelőben ismerkedtem meg önagyságával, aki megismerkedésünk pillanatától fogva nem hagyta békében. Szerelmével üldözött és én udvariasságból elfogadtam meghívásait. Amikor június 14-én este hazafelé tartottam, egy autó vágta el az utamat. Önagysága kocsija volt. Autójába hívott. Lokálba akart vinni, de én nem fogadtam el a meghívást. Ekkor magához kért a lakására. — Hagyjon engem békében — mondtam — és ki akartam lépni az autóból. De önagysága könyörgött, hogy maradjak. Sörözőbe hívott. Egyszer csak így szólt: „Tudja meg, hogy öngyilkosságot akartam elkövetni, de megdöntöttem magamat.“ Furcsa mozdulatot tett és én védőleg emeltem fel a kezem, mire így szólt: „Félsz?“ Majd egy pisztolyt vett elő és felém irányította: „Félted az életedet ugye?“ Kicsavartam kezéből, mire egy másikat vett elő a táskából... Fény villant fel előttem, arcomon forróságot éreztem, majd elöntött a vér...

A tanu sápadtan, remegve adja elő vallomását, mintha újra átelné a drámai percek. Aztán azt állítja, hogy semmit nem kapott Arabella asszonytól, de nem is fogadott volna el semmit. Saját vagyona volt... (h. e.)

Ráncos, száraz,
zsíros, mittesszerez, pattanásos,
szepiös, foltos, szemölcsös, hajszálás

?

Keresse fel bizalommal
„BOTÉ“ kozmetikát
CLUJ, Calea Regele Ferdinand 34.
Tanítványok kiképzése.

Ma délelőtt beszél Nahum Goldmann Cluj zsidóságához

Nagy miting a Capitol-mozgóban

Cluj, november 28. Dr. Nahum Goldmann, a Jewish Agency genfi főmegbízottja és a Zsidó Világkongresszus párizsi intézőbizottságának elnöke Ardealba érkezett. Szombaton az oradeai zsidóság vendége volt és este nagy hallgatóság előtt tartotta meg első ardeali előadását a zsidóság általános helyzetéről és a zsidó világtkongresszus feladatairól.

Dr. Goldmann ma reggel fél 9 órakor érkezik Clujra dr. Márkus Krámer, a kongresszusi nagytanács bukovinai tagjának kíséretében. Az illusztris vendéget a Zsidó Világkongresszus ardeali képviselőtök központi vezetősége és a clujii zsidó testületék repre-

zentánsai fogadják a pályaudvaron. Dr. Goldmann ezután, mint a cionista exekutív tagja, a clujii cionista helyicsoportot látogatja meg, majd délelőtt 10 órakor veszi kezdetét a nagy miting a Capitol-mozgóban, melynek keretében tartja meg Nahum Goldmann előadását „A zsidó sors“ címmel. A miting keretében felszólalnak még: dr. Fischer József, dr. Hamburg József és dr. Kertész Jenő. Este 9 órakor nagyszabású bankett lesz a Salom klubban dr. Goldmann tiszteletére, aki hétfőn reggel Clujról Bucurestibe utazik, majd december 3-án a timisoarai zsidóságot látogatja meg.

Román Opera

1936 november 29-én, vasárnap este fél 9 órakor a harmadik rendkívüli előadásban

PIA IGY
a híres primadonna felléptével színre kerül a

TRAVIATA!
Vezényel: Dr. Max. Sáveanu. — Bérletjegyek érvényesek. Jegyek elővételben a színházi pénztárnál kaphatók.

SZEREPOSZTÁS:
Violeta Valeri . . . Pia Igy
Flora Bervoix . . . Solovieva
Anina . . . Albisi M.
Alfredo Germont . . . Dr Pulca Ionel
G. Germond, az ő apja Morcas
Gastone . . . Znamirovski G.
Duphol báró . . . Jarotzky L.
D. Obigni márk . . . Popovici L.
G envill doktor . . . Miclea

Fodrászok!

A legfényesebb bizonyíték, hogy „Calor-Ondulin“ a legújabb francia találmány villany nélküli tartóshullám elérésére 8 hónapi garanciával a legbámulatosabb eredményt biztosítja, anélkül, hogy bármilyen veszélyt kellene tartani, akár oxidált vagy festett hajnál, az, hogy ugy IONICA OPRISAN, a ROMÁN KIRÁLYI UDVAR fodrászmestere, valamint a főváros és az ország összes nagyobb fodrászsalonjai, mind ezeket a készleket használják. Kérjen tehát csak „Calor-Ondulin“-t Bucuresti, Cantemir 29. sz. alatt. Képviseletet keresünk az ország egész területére.

ASSZONYOK, LEANYOK, akarnak szépíteni, selymes haját? Kérje meg fodrászát, hogy a tartós hullámot a legújabb francia találmánnyal, „Calor-Ondulin“-nal csinálja, amely villanyhasználat nélkül, teljesen veszélymentesen, akár festett hajnál is, 8 napos tartóssággal működik.

A bistrjai zsidó közélet

Bistrița, a szászok régi fellegrára ugyan, de az itt élő zsidó közösség élete és fejlődése is jellegzetessé tette ezt a várost. Földrajzilag Maramures és Bucovina közelében fekszik Bistrița. A közélet mellett érthető, ha egyre számosabb és jelentősebb a chasid elem a város zsidósága körében. De ugyanakkor itt találjuk meg az első cionista megmozdulások nyomait is, amelyek még a herzi időkben datálódnak.

A bistrjai zsidó a háború előtti békeidőben is — zsidó volt. Egyszerűen azért, mert nem lehetett más. Kivül esett a magyar asszimiláció zónáján. Elszigetelődött. Viszont a szász szomszéd magatartása minduntalan eszébe juttatta zsidó voltát és ében tartotta zsidó öntudatát.

Ennek az érdekes városnak zsidó közéletéről szólnak az alábbi sorok.

A bistrjai zsidóknak kitünő hitközségi szervezetük van. Szeferd rituusu hitközség, melynek élén második esztendeje dr. Eskó Miksa áll. A hitközségnek számos intézménye van, Chevra Kadisája, Talmud Tórája és több más jótékonyági alakulata, amelyek karöltve igyekeznek enyhíteni a helyi zsidó nyomort, amelyet csak fokoz a Maramurestől átszivárgott szegénység.

A hitközség éveken ezelőtt építkezni kezdett és ezáltal súlyos adosságokba verődött. Az új vezetőség igyekezett egyensúlyba hozni a hitközség költségvetését és az egymillió adosságot sikerült több mint a felére redukálnia. A hitközség kétségtelenül legjelesebb intézménye a hétosztályos elemi iskola, amely Gewürtz Márkus igazgató vezetése alatt működik. A bistrjai 230 iskolaköteles zsidó gyermek közül 185 látogatja a hitközségi iskoláját, melynek érdekében dr. Scherf Izrael és Radó Lipót iskolaszéki tagok fejtenek lelkes tevékenységet.

A bistrjai zsidók öt imaházban ajátoskodnak. Előbb a nagytemplomot építették fel, majd egymás után alakultak a különböző imaházak. Külön beszemedresben imádkoznak a vizsici Hager-dinasztia hívei és külön imádkoznak a Teitelbaum-hívők. Ezenkívül a Pfeffermannok és a Talmudgyesület tagjainak van még imaházuk.

Bistrița egyébként azon városok közé tartozik, ahol még nagy súlyt helyeznek a tanulási tudás művelésére és terjesztésére. Spitz Mayer főbbi hetventagu jesivát vezet, ezenkívül a chasid imaházakban is tanulás folyik szombaton és hétköznap reggel és este. Az előadók jeles talmudtudósok: Lebovits Márton, Ullmann Áron, Schau Jenő, Kaufel N., Würzberger Márton és Waldmann Mendel.

A bistrjai cionista élet is igen fejlett. Aktív helyicsoport és különböző ifjúsági szervezetek a hordozói a cionista munkának. Ezenkívül igen agilis Wizo-csoport is működik a városban, melynek tagjai minden cionista munkában résztvesznek. Évekkel ezelőtt kísérlet történt egy zsidó klub alakítására, akkor azonban nem sikerült. Most azonban újabb akció indult meg ebben az irányban és rövidesen megalakul a Zsidó Klub.

A zsidó ifjúsági mozgalomról szólva az Agudáról is meg kell emlékeznünk. A bistrjai Aguda csoport élén Schau Gyula, Mandó Mose, Spéter Samu és Schieber Menachem állnak. Az Aguda működése talmudtanulásban merül ki, Palesztina-programjuk nincs, jöhethet másutt intenzív Palesztina-munkát fejt ki az Aguda. Pfeffermann Zoltán

Székelty Béla: Az antisemitizmus és története 380 lap, Tabor-kiadás 106 lej, Lepageánál, Cluj. Postán utánvétellel. Kérje a Tabor-kiadványok teljes jegyzékét.

Miért nem ujonch

Duff Cooper nyila

London, november 28. — A miniszterium élén a fiatal tisztje áll, aki ládáival áll rokonságot, hogy mellékesen két az egyiket Talleyra Haigról, a világhírű Duff Cooper ma mi hogy minél több angol hadseregnek.

Bizony ez hátlatja ha a szigetország tengert és szereti a földi hadsereget nem nehéz a hadügyminiszernek tulajdonképp. Az egyik civilekből időközben vonult ez a területiális hadsereg tagjai igaz — Sohasem szabadságot, — figye szelgetésünk elején niszter.

— Milyen erős tudis hadsereg? — ké a hadügyminiszter zsebéből, olyasfélé, csorameghívásait sz — Százharminceze — És mennyi hárs — Még negyvenze ségünk — volt a ha — Ugy tudom, — egy 60 százalékkal — Ez igaz, de a miatt még mindig ké kellene. — És mi a helyze nál?

— Ott ugyanilyen — Tehát? — A hadügyminiszter gattott. Éppen csak a ban, hogy a szemébe

NEVR JUI

kus tekintetéből azt le, hogy Duff Cooper Kitchener, nem en elkedvetleníteni.

— Aonyit minden nem fogjuk öbe te dolgok így folyjanak fiatal hadügyminiszter meg az ujoncok jelen kor új elhatározások teini fogjuk a hads politikánkat kellőképp Duff Cooper kétsé zetség bevezetésére ez a rendszabály léle lenne Angliában, azo zók is állanak a kor — Mi az oka tulaj nem akar elég önké regbe? — volt a kö — Hogy mást ne is sulycs akadályoka Sheppard kanonok p bertől irásbeli ígérte micsetre sem fognak — Még akkor sem forogna? — kérdezt — Nem, még akkor — Azt hiszem, e heti a kabinet helyze nek az a határozata fegyverkezés tekinte mányt?

— Ez igaz. A mi sokat köszönhetünk hadügyminiszter — erős propagandát cs mára. Beszélgetésünk tov rámutatott arra, hogy tása volt Palesztin erősítették az ott áll kat. Ez igazán könn

Miért nem tud Anglia ujonchoz jutni?

Duff Cooper hadügyminiszter nyilatkozata

London, november 28. Az angol hadügyminisztérium élén a világháború egyik kitűnő fiatal tisztje áll, aki Anglia legelőkelőbb családjával áll rokonságban. Duff Cooper csak úgy mellékesen két nagyszerű életrajzot írt: az egyiket Talleyrandról, a másikat Lord Haigról, a világháború angol fővezérééről. Duff Cooper ma minden idejét arra fordítja, hogy minél több ujoncot toborozzon az angol hadseregnek.

Bizony ez hálátlan dolog Angliában, mert ha a szigetország lakossága imádja is a tengert és szereti a levegőt, addig a szárazföldi hadsereget nem sokra becsüli. Azért is nehéz a hadügyminiszter feladata, mert Angliának tulajdonképpen két hadserege van. Az egyik civilekből áll és ezek csak bizonyos időközönként vonulnak be gyakorlatozni — ez a területi hadsereg — és csak a másik hadsereg tagjai igazán egyenruhás katonák.

— Sohasem szabad összecserélni ezt a két hadsereget, — figyelmeztetett mindjárt beszélgetésünk elején Duff Cooper hadügyminiszter.

— Milyen erős tulajdonképpen a területi hadsereg? — kérdeztem tőle.

A hadügyminiszter kis noteszt vett elő a zsebéből, olyasféléket, amilyenbe az ember vascsorameghívásait szokta feljegyezni.

— Százharmincezer ember...

— És mennyi hiányzik?

— Még negyven ezer katonára lenne szükségünk — volt a hadügyminiszter válasza.

— Ugy tudom, — feleltem — az idén mintegy 60 százalékkal több ujonc jelentkezett?

— Ez igaz, de a fokozott követelmények miatt még mindig kevesebb a katonánk, mint kellene.

— És mi a helyzet a rendes sorkatonaságnál?

— Ott ugyanilyen ujonchiány mutatkozik.

— Tehát?

A hadügyminiszter egy pillanatra hallgatott. Éppen csak annyi időt hagyott azonban, hogy a szemébe nézsek és hideg, energi-

hadügyminisztérium számára, hiszen mást sem kellett tenni, mint a Londonban állomásozó hatvan gyalogszászlóalj egy kis részét hajóra tölteni és Palesztinába szállítani.

Duff Cooper hangsúlyozta különben azt is, hogy Anglia háború esetén még a birodalom többi részének segédcsapataira is számíthat, hiszen ezek kétségkívül megjelenének a csatatéren, ha komolyra fordúlna a dolog.

Megkérdeztem véleményét a belga semlegeségi nyilatkozatról is, azonban kiterő választ kaptam, mert az angol hadügyminiszter csak annyit mondott, hogy előbb személyes tárgyalásokat kellene folytatnia Brüsszelben, mielőtt erről beszélhetne.

Azuccára érve elgondolkozva végigsétáltam az angol lovastörzsgépalotja előtt. Ez a mult hadserege volt... A csillagó mell-

vértés, sissakos fehérnadrágos gárdisták ma is csodálatos látványt nyújtanak ugyan, de ma már ez nem minden...

A palota falára kifüggesztett plakátra esett tekintetem. Óriási betűk hirdették rajta: „Lépj be közénk katonának! Ez a világ legszebb mestersége! Nem lesz gondod lakásra, élemezésre, ruházatra, sőt megmutatjuk neked az egész világot. Csapj fel katonának!”

A mult hadserege ime így találkozik a jövő hadseregével.

Eszembe jutott még valami. Winston Churchill most tért vissza franciaországi látogatásáról. Az angol államférfi alaposan megismerkedett a francia hadsereggel és tapasztalatai alapján kijelentette, hogy a francia armádia kitűnő!

AZ UTOLSÓ ZSIDÓ

Irtá: SALOM ASCH

A szüleitől egy zsinagógát örökölt. Nem tudja, mit kezdjen vele.

Miután reggel felkel és elvégzi első napi munkáját, azaz felöntözi a járdát a boltjától elött, a seprével átvonul a zsinagógába, amely szemben, a legközelebbi ucca bejáratánál áll és ott is megtisztítja a feljárt. Azután felnyitja a zsinagóga ajtaját, vállára veszi a cipőkkel, bőr- és fapapucokkal teleaagott ruákat, amelyek az előcsarnokban állanak és vissztér boltjába. A cipőket az ajtó előtt állítja fel. Nemsokára megérkezik felesége is a leányával, ők kosarakban fazekakat, tányérokat, csészéket és egyéb konyhafelszerelési tárgyakat hoznak a zsinagóga előcsarnokából és a piactérre viszik eladás céljából. Este, amikor a standot és a boltot bezárják, az áruktár ismét visszakerül a zsinagógába. Ehelyett hazavisznek éjszakára egy ágy-ládát, néhány tolpárnát, vagy egyéb, a házhoz szükséges dolgot, amit ugyancsak ott őriznek.

Hébe-korba úgy déltájban, beállt a boltba a város „idegenvezetője” rendszerint néhány sovány, sápadt angol nő társaságában. Ezek felkeresték a régi francia városkát, amely a Baedekerben látványosságként szerepel; és miután a katolikus templomot, a római katedrális maradványait s egyéb régiségeket megtekintették, az idegenvezető meg akarja nekik mutatni a zsinagógát is.

— Monsieur Cremieux, látogatók a zsinagógába!

Monsieur Cremieux a cipővel foglalatokodik és úgy tesz, mintha nem hallaná.

— Jó borralvalót adnak le, ezt már előre kialakítam velük — mondja a vezető —, egyenesen Avignonból jöttek ide.

Ha férfiakról van szó, akikről Monsieur Cremieux bőséges borralvalót remél, veszi a kulcsokat és személyesen fáradozik; megnyitja az idegenek előtt a zsinagógát és megmutatja nekik a sok drágaságot, amelyet örökölt.

Ha a látogatók jólétű idegenek, akik autóval pöttek, vagy éppen amerikaiak, Monsieur Cremieux megmutatja nekik a régi bibliamások maradványait, kézírásos imakönyveket, a hitközség emlékkönyvét, vagy a sirlalmak amsterdami első nyomtatásának néhány gazdagon díszített címlapját, amelyeket boltjának pénzszekrényében őriz. Mialatt az idegenek, akik éppúgy, mint Monsieur Cremieux, fordítva tartják kezükben a lapokat és írássokat, tiszteletteljes kíváncsisággal szemlélik az idegenszerű, titkosatos könyveket, Monsieur Cremieux elmondja, micsoda kincsek ezek és az amerikai egy véka pénzt ajánlott fel neki a drága darabokért. És általános oh! és ah! között teszi őket büszkén vissza a pénzszekrénybe, ahol személyes iratait is őrizi.

Ha azonban a látogatók szikár angol kisasszonyok, akik csak néhány sous borralvalót adnak, Monsieur Cremieux odaszól feleségének, vagy leányának: mutasd meg a hölgyeknek a zsinagógát!

Ebben az esetben a város hivatalos idegenvezetője veszi át a kommandót. Felhívja a látogatók figyelmét a holland művi függőcsillárokról, felvezeti őket az almemorhoz, elmagyarázza, hogy mire szolgál, félrevonja a függőnyt a tóraszekrényről és megmutatja az idegeneknek néhány beporosodott törvénytörceret, amelyek megfakult köpenybe burkolva, sárgulnak a szekrényben; végül rámutat a falakra vésett sok héber mondásra és a régi, kioltott halotti lámpákra, amelyek egykor szakadatlanul égtek a hitközség elhunyt tagjaiért... És minél jobb kilátások nyílnak a borralvalókra, annál érdekesebbé, sajtósabbá és titokteljesebbé válik a vezető szájában a zsidó vallás.

Maga Monsieur Cremieux minden ünnepet megül, amelyet a város lakói megünnepelnek — a katolikus ünnepek. Ugy beszél rólok, mint saját ünnepnapjairól és felesége éppúgy készül fel rájuk, mint a délfrancia klsváros

összes többi jó háziasszonyai. Az egyetlen különbség Monsieur Cremieux és keresztény palgártársai között az, hogy ezek minden vasárnap elmennek a templomba, míg Monsieur Cremieux csak akkor, ha valamelyik jó ismerőst temetik. Monsieur Cremieux tudja, hogy ő zsidó; senkinek sincs kifogása az ellen, hogy ő sohasem megy a templomba, holott Monsieur Cremieux szívesen megtenné.

Monsieur Cremieux a legkevésbé sem különbözik polgártársaitól; szó sincs róla, hogy komplikált természet volna és az üzlete, apró öröme annyira kitöltik életét, hogy nincs ideje ateistának lenni. A templomba is lényegében azért nem megy, mert ez kényelmetlen számára. Vasárnap ugyanis az egyetlen nap, amikor sokáig alhat. Az Isten intézménye ellen sincs kifogása Monsieur Cremieuxnak — ellenkezőleg, elismeri egy Isten létezésének szükségességét, különösen nehéz helyzetekben, vagy betegség esetén; az orvos és patikus manapság bűnösen drágák, az egyház s a „szent kenyér” olcsóbbak.

Mint megannyi átlagpolgár, ha eljutott abba a korba, midőn elgizsztenciája biztosítva van és tekintélyt szerült körében szilárdan megalapoznia, — Monsieur Cremieux is szükségét érezte annak, hogy jóviszonyba kerüljön az egyházzal, érintkezzen a lelkészrel és barátságba keverdjék azokkal a jobb körök-ből való emberekkel, akik vasárnap templomba mennek.

Mindenesetre, Monsieur Cremieux tudta, hogy zsidó, tehát más vallásos tartozik. Az ő felekezetéből azonban senkisémet élt többé a városban, ő volt az egyetlen zsidó...

Mintegy álomszerűen emlékezett vissza arra az időre, midőn a zsinagógában még istentiszteletet tartottak. Ő még kisfiú volt. Emlékezetében csak a sok fény maradt meg: a régi hollandus függő gyertyatartók, amelyeket az összes látogatók a zsinagóga legértékesebb darabjainak tartanak s amelyekért egy antikvárius egyszer sok pénzt kínált fel neki. Valamennyi égett. Előimádkozó énekelt. Monsieur Cremieux emlékszik arra is, hogy apja mellett állott, aki fehér sálszerű kendőt viselt nyakán. Fehér sálak, sok égett gyertya és ének — ez minden, amit emlékezetében megőrzött. Azt is tudja, hogy a zsinagógában egyre ritkábbá váltak az istentiszteletek. Minél több ember halt meg, vagy költözött át Párizsba és más francia nagyvárosba, annál ritkábban tartottak istentiszteletet. A fiatalok vegyes házasságot kötöttek és áttértek a katolicizmusra. Végül is teljesen megszűntek az istentiszteletek a zsinagógában. A városban mindössze két zsidó maradt: Monsieur Cremieux és hasonnevű nagybácsija.

Amig a nagybácsi élt, az évek egy meghatározott napján a bácsi tudta, hogy melyik nap ez, egy kis almanachból derítette ki, amelyet évenként küldött meg neki a párizsi rabbinátus), helyesebben szólva már annak előestéjén, el szoktak menni a zsinagógába. Ott meggyújtották az összes halotti lámpákat, amelyek a tóraszekrény előtt függtek, majd fel és alá jártak a zsinagógában. Imádkozni egyikük sem tudott, mert nem tudták olvasni a héber betűket. A nagybácsinak volt még egy imasálya azt a nyaka köré kerítette; Monsieur Cremieuxnak már nem volt ilyesmije és így e burkolat nélkül járt fel és alá. Addig maradtak a zsinagógában, amíg a kevé olaj, amit a lámpákba öntöttek, kiégett; akkor aztán kioltották a lámpákat és hazamentek. Ezen a napon mindketten zárva tartották üzletüket és a nagybácsi déli 12 óráig vizen kívül semmit sem vett magához; azzal magyarázta ezt, hogy a zsidóknak ezen a napon délig semmit sem szabad enniük; csak az ivás van megengedve.

Midőn a nagybácsi meghalt, Monsieur Cremieux azon igyekezett, hogy egymaga nyomozza ki a zsinagógában tartandó ceremónia napját. Ez azonban nem ment, mindenekelőtt is elfelejtett írni a párizsi rabbinátushoz az

MÁJBETEGEK

SZÁMÁRA igen fontos, hogy a hashajtó a belfalakra annyira hasson. A LEOPILLS, kizárólag növényi anyagokból készült preparátum, a májbetegek ideális hashajtója!

LEOPILLS

Dobozokban 30 és 60 tablettát minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.

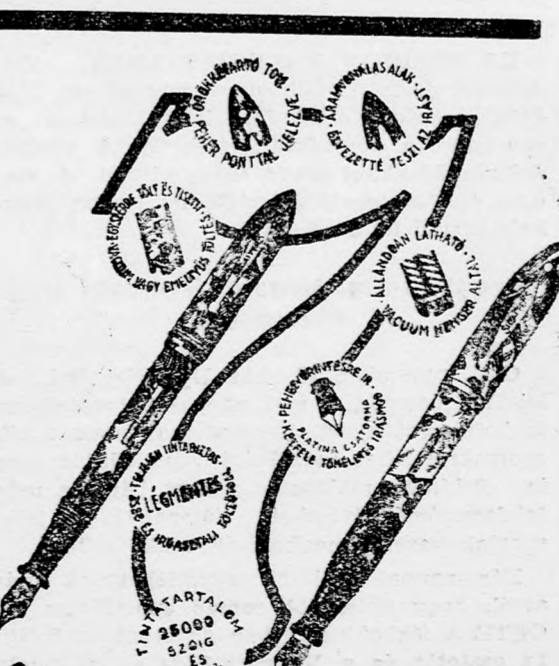
Leopills kizárólag növényi anyagokból készült hashajtó.

almanachért, amelyet a nagybácsi minden évben meghozott. Így aztán nem tudta Monsieur Cremieux, hogy melyik napon kell a zsinagógába mennie és hagyta a dolgot ebben maradni, nem törődött többé vele.

Vallás nélkül nem tudott azonban élni Monsieur Cremieux. Tekintélyes polgára volt a városnak, a legjobb körökben való hölgyek voltak a kundsáftjai, akik fapapucot, feleségénél pedig konyhaedényeket vásároltak. A tiszteletes is vevője volt. A polgármester és Monsieur Cremieux minden ismerőse és barátja néhányszor évenként elmentek a templomba és egyébként is adtak dolgot a lelkésznek. Monsieur Cremieux inkább üzleti kapcsolatokban állott az abbával; ismerte nemcsak az összes katolikus ünnepnapokat, de otthonosan mozgott a templomi intrikák és templomi pletykák világában is. Kis üzlete bizonyos mértékig a kisváros tőzsdéje volt. Az összes polgárosszonyok itt jöttek össze és felhasználták az alkalmat arra, hogy az újdonságokat kicséréljék. Maga a lelkész is gyakori vendég volt, szívesen leült egy darabig a boltban és kitérte Monsieur Cremieux előtt aggodalmait afőlött, hogy a világ egyre rosszabb lesz és az ajtatosság egyre inkább elapad; nem azért mennek a templomba, hogy imádkozzanak, hanem hogy az új cipőket és kalapokat mutassák be; gyónásról szó sincs, az ifjúság egyáltalán nem gyön többé; a szent urvacsortat senkisémet vesz magához, még akkor sem, ha halálos ágyán fekszik.

Monsieur Cremieuxban kezdettől fogva élt a vágy, hogy valamelyes szerepet játszon; és minthogy nem volt saját temploma és hitközsége, ahol tevékenykedhetett volna, tehát szülővárosa egyházi ügyeinek viselte gondját. Különböző eszközöket javasolt a lelkésznek a templom látogatásának fokozására. Az a gondolat, hogy vasárnapokon a templom kapuja fölötti keresztet villamosfényvel világítsák meg, az ő fejből pattant, ő tette a lelkésznek azt a javaslatot is, hogy hozassa el Lyonnból a híres orgonistát, buzgó résztvevett az orgonista utiköltésének felhatalalában és ecéből sokáig emlékezetes jótékonyági bazárt rendezett, amelyhez ő maga a jó cél érdekében néhány pár legjobb minőségű új fapapucot, felesége pedig egy tuat tányért és poharat adományozott; a sorsjegyek eladásában is buzgóan segédkezett és a húzást ő ellenőrizte...

(Vége következik)

CSAK SHEAFFERNÉL VAN MEG MIND A HÉT.

Ha tollat vesz legyen éber Adja vissza ha nem Sheaffer.
KAPHATÓ MINDEN JOBB PAPIR-ÜZLETBEN.
Vezérképviselő Románia részére:
A. KAUFMAN ȘI FIUL, SIGHET.
Kapható 600-tól 2500 lejig.

Éjszok!

azonosíték, hogy „Calor” francia találmány villany-élérése 8 hónapi gyakorlatosabb eredményt bír, bármilyen vesztélyt ár oxidált vagy festett IONICA OPRISAN, a UDVAR fodrászmestere, és az ország összes na-ál, mind ezeket a készü-kerjen tehát 29 „Calor” Cantemir 29. sz. alatt. az ország egész terü-

ANYOK, akarnak szép-? Kérje meg fodrászát, not a legújabb francia „Ondulin”-nal csinálja. at nélkül, teljesen ve-restett hajnál is, 8 h-ódik.

Zsidó közélet

regi fellegvára ugyan, zsidóság élete és fejlődése zt a várost. Földrajzi-ucovina közelében fek-ég mellett érhető, ha-antósebb a chaszid elem-ében. De ugyanezeker itti-cionista megmozdulások-ég a herzi időkben da-

háború előtti békeidők-egyszerűen azért, mert-ül esett a magyar asz-izségeződött. Viszont a-egartatása minduntalan-oltát és ébren tartotta-

városnak zsidó közéleté- sorok.

nak kitűnő hitközségi- fard ritusu hitközség- esztendeje dr Eské-ének számos intézmé-ésája, Talmud Tórája és- gi alakulata, amelyek-nyhított a helyi zsidó- k fölött a Maramure-nyiség.

ezelőtt építkezni kez- adosságokba verődött- ezett egyensúlyba hozm- tését és az egymillió- o mint a felére redukál- tellenül legjelesebb in- os elemi iskola, amely- gató vezetése alatt mű- 230 iskolaköteles zsidó- fogatja a hitközség le- kében dr Scherf Izrael- zeki tagok fejlenek ki-

t imaházban ajtótes- emplotom építették fel, alakultak a különböző- medresben imádkoznak- asztia hívei és külvö- um-hívők. Ezenkívül a- a Talmudegyesület tag- zok.

azon városok közé tar- sult helyeznek a tal- és terjesztésére. Spitz- gu jesivát vezet, ezen- zsalban is tanulás fo- főznap reggel és este- tudtúdoak: Lebovitz- Schau Jenő, Kaufte- és Waldmann Mendel.

let is igen fejlett. Ak- önből ifjusági szerve- sra munkának. Ezen- csoport is működik a- gjai minden cionista- k. Evekkel ezelőtt ki- klub alakítására, ak- rült. Most azonban- ebben az irányban a- Zsidó Klub.

gaglomról szólva az- emlékeznünk. A bistri- Schau Gyula, Mand- Schieber Menachem- ködése talmudtanulá- na-programjuk nincs- iv Palesztina-munkát- Pfeffermann Zoltán

z antiszemitizmus és- r-kiadás 106 lej, Le- tánvétel. Kérje a- jegyzékét.

NATHA HÜLES,
ELLEN
NEURALGINE JURIST

kus tekintetéből azt a következtetést vonjam le, hogy Duff Cooper, akárcsak elődje, Lord Kitchener, nem engedik magukat könnyen elkedvetleníteni.

— Annait mindenesetre mondhatok, hogy nem fogjuk öibe tett kézzel nézni, hogy a dolgok így folynak, — jelentette ki Anglia fiatal hadügyminisztere. — Ha nem gyorsul meg az ujonck jelentkezésének irama, akkor új elhatározásokra fogunk jutni és sietetni fogjuk a hadsereg megerősítését, hogy politikánkat kellőképp alátámaszthassuk.

Duff Cooper kétségkívül nem a hadkötelezettség bevezetésére akart célozni ezzel, mert ez a rendszabály lélektanilag elképzelhetetlen lenne Angliában, azonban más erőlyes eszközök is állanak a kormány rendelkezésére.

— Mi az oka tulajdonképpen annak, hogy nem akar elég önkéntes jelentkezni a hadseregbe? — volt a következő kérdésem.

— Hogy mást ne említsek, az egyházak is súlyos akadályokat állítanak az utunkba. Sheppard kanonok például százezer fiatalembertől írásbeli ígéretet vett arra, hogy semmiesetre sem fognak fegyvert.

— Még akkor sem, ha hazájuk vesztélyben forogna? — kérdeztem csodálkozva.

— Nem, még akkor sem!

— Azt hiszem, ezzel szemben megerősíteti a kabinet helyzetét az angol szocialistáknek az a határozata, amely kimondja, hogy fegyverkezés tekintetében támogatja a kormányt?

— Ez igaz. A munkáspárt határozatának sokat köszönhetünk — felelte Duff Cooper hadügyminiszter — és a szocialisták még erős propagandát csinálnak a toborzás számára.

Beszélgetésünk további során Duff Cooper rámutatott arra, hogy milyen szerencsés hatása volt Palesztinának annak, hogy megerősítették az ott állomásozó angol csapatokat. Ez igazán könnyű feladat volt az angol

SPORT

Ripensia, vagy Vénus?

Cluj, november 28. (Az Uj Kelet tud.) Az idei Nemzeti Bajnokság érdekességére jellemző, hogy bár hivatalosan az őszi forduló befejezést nyert, a rangsor kialakulására döntő fontosságú az a három mérkőzés, amely mára maradt.

A bajnoki rangsor, illetve az elsőseg szempontjából a végleges helyzet Timisoaran a Chinezul-Venus mérkőzésen dől el. A Venus le kell győzze otthonában játszó ellenfelét ahhoz, hogy a tavaszra a bajnokságban első helyen forduljon. Természetesen nemcsak ezért fontos a Venusnak a két pont, pontok szerzésére — mint az eddigi küzdelemből kiderült — minden lehetőséget ki kell használni éppen az idei érdekes és tömör nemzeti-bajnoki mezőny miatt is.

A Venusnak Timisoaran a mérkőzés fontossága miatt, nehéz a szerepe. Minthogy ugyanis a Venus győzelme esetén a Ripensia lesz a második helyre, érthető, hogy a timisoarai proficsapat sem marad tétlen, ami a mérkőzés előkészületeit illeti. A Ripensia vezetősége szorgalmasan toborozta híveit mára, akiknek kivétel nélkül a Chinezul győzelme mellett kell vasárnap közreműködniük, már amennyiben erre lehetőség adódik. Azonkívül azonban, hogy a Ripensia hívei a Chinezul fogják lelkesíteni, a Ripensia vezetősége külön prémiumot ajánl fel a Chinezul csapatának arra az esetre, ha a Venust legyőzi.

Ezekkel az előkészületekkel szemben azonban a Venus sem maradt adós. Mindenekelőtt is elhatározta a vezetőség, hogy teljes számban leutazik Timisoarara, ezenkívül pedig felhívást intéztek a tagokhoz, hogy a döntőfontosságú mérkőzésre minél nagyobb számban utazzanak Timisoarara.

Tekintettel tehát a mérkőzésnek az elsőseg szempontjából való fontosságára, valamint az előkészületekre, biztosra vehető, hogy Timisoaran nagyiramu, izgalmas mérkőzés lesz, amelynek győztesét éppen ezen okokra való tekintettel fölöttébb bajos megjósolni. A papírforma szerint a Venus a favorit, az adottságokra való tekintettel azonban és soron kívül arra, hogy a Chinezulnak létkérdése — majdnem — a két pont megszerzése, lehetséges, hogy ha a Chinezul, ha nem is győz, de egy pontot el tud a győzelemre beállított fővárosi együttestől venni.

A mérkőzést a cluji Rusu Gabriel dr vezeti.

Aradon a Gloria—CAO mérkőzés kerül eldöntésre. A mérkőzést egyszer már megnyerte az oradeai csapat, ezt azonban megsemmisítették, mert a kiküldött játékvezető nem jelent meg. Ezuttal a gyengeségi periódusban levő CAO aligha győz. A Gloria minden valószínűség szerint újabb két pontot raktároz őszi szerzeményéhez.

Bucurestiben Juventus—Crisana. A Juventus utóbbi mérkőzésein bravuroz teljesítményt végzett: a CAO-tól és AMEFA-tól vett el pontot — otthonukban. A Juventus jó formájára való tekintettel, a mérkőzésnek favoritja.

UJ STADION PALESZTINABAN. Tel-Avivból jelentik: Chanuka ünnepének 2100 éves emlékezte alkalmából Natulaban új sportstadion alapkövét tették le. A stadion Jehuda Makkabi nevet fogja viselni. A stadion építési tervét Jekutiel, az ismert Makkabi-vezető kezdeményezte.

Megalakult a Nyugati Jéghokki Liga vezetősége

Cluj, november 28. (Az Uj Kelet tud.) A labdarúgószövetség a mai nappal félhivatalosan is befejezést nyert. Ezentul már csak a téli sportokról lehet szó. Ezirányban Clujon nem is történik mulasztás, mert bár ma még labdarúgómérkőzéseket játszanak, a téli-sportok vezetői megkezdték működésüket.

Pár nappal ezelőtt megemlékeztünk már arról, hogy a legfőbb román sportforum, az OETR a jéghokkisporthoz az országot ligákra osztotta és a Nyugati Liga élére, amely Transilvaniát és a Banatot foglalja magában, Aurel Buteanu dr-t, az ismert kitűnő sportembert, a Patria főszerkesztőjét nevezte ki. Buteanu dr nem maradt tétlen: nyomban intézkedett, hogy a Nyugati Jéghokki Liga vezetősége megalakuljon. Ez meg is történt és a vezetőségben eddig a következők kaptak helyet: Elnök Buteanu Aurel dr, tagok: Nemes Aurel dr kapitány, Hirsch Elemér dr, póttagok: Giurgiu Ghita és Székely Z. A Nyugati Jéghokki Liga új vezetősége a jövő héten ülést tart, amelyen megválasztják a vezetőség többi tagjait is.

Ami a jéghokki bajnokság lebonyolítását illeti, az a terv, hogy abban hat város leg-

jobb együttese vesz részt, amelyben természetesen benne lesz az Universitatea jéghokki együttese is. A jéghokki bajnokság minden bizonnyal kétfordulós lesz.

Buteanu dr személyére való tekintettel, nem kétséges, hogy ez a sportág ebben az országgrészben rohamos fejlődés előtt áll.

Haggibbor—Avram Jancu

Cluj, november 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Clujon ma már csak az alkerületi bajnokság hátralevő mérkőzéseit játsszák, nemzeti bajnoki mérkőzések a tavaszig nem lesznek. A hét közepéig még szó volt ugyan arról, hogy az Universitatea és Viktoria barátságos mérkőzést játszanak, erről a tervről azonban a kedvezőtlen időjárás miatt lemondtak.

Az alkerületi bajnokság mérkőzései során a Haggibbor futbalcsapata ma délelőtt 9 órakor az Avram Jancuval mérte össze erejét. A részletes cluji program különben a következő:

Nagypálya: Délelőtt 9 órakor Haggibbor I.—Avram Jancu I. oszt. bajnoki, bíró Gorgan Alexandru, határbírók Raş Vasile és Hamar Andrei. Délután 2 órakor Unirea—Napoca I. oszt. bajnoki, bíró dr. Huza Vasile, határbírók Pora Iuliu és Goldstein Izidor.

Kispálya: Délelőtt 9 órakor UEC—Echo ifj. barátságos (bíróvizsgával egybekötve),

délután 2 órakor CAC—CMSC ifj. bajnoki, bíró Vlad Petru, határbírók Paunescu Ioan és David Nicolae.

Hírek a zsidó sportvilágból. Tuniszban rendezett nemzetközi uszómérkőzésen, amelyen a magyar olimpiai uszók is indultak, a tuniszi Makkabi uszója, Taieb megverte a magyar Lengyelt. Taieb a 100 méteres hátúszásban 1:12.3 idővel lett első és ezen idővel megjavította ezen versenyszám Makkabi világ-rekordját amelyet Baderle (Makkabi Pressburg) tartott 1:13.8 idővel. — A cseh tenisz-ranglistát nemrég állították össze. A ranglistában a zsidó sportolók igen előkelő helyet foglalnak el. A férfiak közül az első helyen Hecht, az ismert Makkabi versenyző áll. A női rangsorban a második helyre Deutsch kisasszony, a harmadik helyre Fischer kisasszony került. Minikét zsidó hölgyversenyző jólismert a nemzetközi zsidó teniszversenyekről.

A cluji munkáspartegyesület hírei. A cluji munkáspartegyesület igen jóisekult atlétikai versenyyel fejezte be az őszi szezt. Az atlétikai verseny eredményei között számos figyelemreméltó. — A szakszaktály közeli működésére megkezdte az előkészületeket. — Az egyesület a tél folyamán kétfelénként kulturális és sportotadást rendez. Az első előadást december 11-én, pénteken este 8 órai kezdettel dr. Deutscheck Géza tartja „A sport szerepe a munkáséletben” címmel. Vendégeket szívesen látnak. — A CMSC asztali-teniszszakszaktályá december 3-án este fél 8 órakor tartja alakuló gyűlését. — A CMSC futballszakszaktályá kiadós sikerrel fejezte be az őszi szezt. A munkásfutbalcsapat összes mérkőzéseit megnyerte, gólaránya 50:4. A kapott négy gól közül kettő tizenegyesből esett.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROMAN OPERA MUSORA

Vasárnap, november 29 (este): Traviata. (Pia Igy szopránnal.)
Hétfő, nov. 30. Santoliquido zongoraművész hangversenye.
Szerda, dec. 2. Pillangó kisasszony (Pia Igy szopránnal).

Péntek, dec. 4. Herodiada (Premier).
Vasárnap, dec. 6. Cărevics (matiné).
Hétfő, dec. 7. Alarcosbál.

ROYAL MOZGÓ MUSORA:

Halálbrigád. Drámai erejű, csodálatosan művészi film az idegenlégio életéről. Rohanó tempó, lenyűgöző látványok, izgalmas bővelkedő mese. A főszerepekben egy sztár: Ronald Colman, Claudette Colbert, Victor McLaglen, Rosalind Russell és 10.000 szereplő. Németül beszélő világ-siker. Rendezte: Frank Lloyd. Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor. Műsor előtt a legfrissebb Fox világhírű.

Dr. Paul Baratov jiddis szintársulata

oradeai turnéjának cluji programja:

November 30-án, hétfőn este 9 órakor a Davila Színházban Strindberg: Der Vater

Kedd d. u. 5 órakor:

Eikele Másik

Kedd este 9 órakor:

Hinkemann

Szerda este:

Ez Hádász

Csütörtök d. u. 5 órakor:

Sömá Jiszruél

Csütörtök este:

Jom Hádin

Szombat este a társulat Oradean a Heyman Színházban játszik.

A husztagu társulat tagjai között szerepelnek: Etti asszony, Sarah Kann'er, Heli'er kisasszony, Hermann Scherzer, Schuszter Salomon, Asch, Hacker, Berkovitz és a legjobb jiddis színészek.

Pazar díszletek! Eredeti zene! A társulat tagjai között a legkitűnőbb jiddis színészek szerepelnek. Az előadásokra jegyeket elővételben a Davila Színház pénztára árusít.

Az előadások rendes színházi helyárák mellett folynak.

EDISON MOZGÓ MUSORA:

Csodaműsor román és magyar feliratokkal:
I. Ali Baba és a 40 rabló. 1001 éjszaka messéje. Fritz Kortner, Anna May Wong.
II. Anniról az egész világ beszél. Bűnügyi dráma. Edmund Robinson.
III. Hír-adó. Helyárák: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

Hétfőtől: 3 film egyszerre román és magyar feliratokkal: I. Eg a cirkusz. Dráma. Luisa Fazenda, Joe Cok. II. Kocavadász. Nevetőhullám. Eddie Cantor, Ann Sothorn.
III. Hír-adó. Helyárák: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

A MUNKÁS MOZGÓ MUSORA:

Pénteken, szombaton, vasárnap 3, 6 és 9 órakor dupla műsor: I. Királykeringő. Filmoperett, az idei évad szenzációja. Fősz.: Willy Forst, Paul Hörbiger és Heli Finkenzyler. II. Pompei végnapjai. Monumentális filmdráma. Fősz.: Dorothy Wilson, Preston Forster és Basil Rothbone. Román és magyar feliratok.

APRÓ HÍRJELENTÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Allátkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak egy továbbitunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Felsőkereskedelmi végzettséggel, két és fél éves irodai praxissal, perfekt német-román-magyar nyelvtudással bármilyen irodai munkát vállalom. Cim: Victor Wohalik Cluj, Radulescu 20.

Fuvóhangszert tanulni óhajtó fiatal emberek jelentkezzenek a Goldmark Filharmoniai Társaságnál.

Kérsek megvételre jókarban levő zongorát. Cimeket a kiadóba kérek.

Keresők vallásos, szerényigényű, munkabíró zsidó nőt, aki főzéshez is ért. Ajánlatokat „Jó bánásmód” jellegre a kiadóba kérek.

Nősítne jó állásban levő tisztviselő uriházból. — Közvetítőt díjazok. Jelige „Cluji”.

Kelmefestőgép (Spritzdruckaparat) villanymotorral eladó. Adolf Beck Valea lui Mihai.

Bécsben és Budapesten gyakorolt uri ruhavarrónó vállalt szakmabeli munkát legjobb kivitelben és előnyös árban. Bucuresti, Str. Aurel Vlaicu 68 bis I. emelet.

Zongora, prima, rendkívül olcsón eladó. Szigeti, Memorandului 15.

Uzletelhelyiséget keresek a belvárosban. Cimeket a kiadóba kérek.

Levélbélyeggyűjtemények számára legolcsóbb bevásárlóforrás Lupolovici bélyegház, Bucuresti I. Cal. Victoriei 51. Ingenyárjegyzék.

Kézpénzhozomány nélkül is feleségül venni harmincas kellemes külsejű hölgyet. Ipari pályán működő, értetségzett, jólszituált negyvenes izraelita férfi vagyok. Szabados Bucuresti II. Căsuța postala 2063.

Két világos uccai szoba, előszoba, fürdőszoba és mellékhelyiség belvárosban havi 1500 lejért kiadó. Str. Saguna 7.

Fényes parti. Kimondottan szép és művelt 25—28 éves urileány, aki házias nevelésben részesült, férjhez mehet egy igen finom lelkű és gazdag vállalkozóhoz szerény hozomány mellett is. Bővebbet „Mirea” házasságközvetítő iroda Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

Transilvaniai nagy gyárvárosban irodával rendelkező kitűnően bevezetett vezérképviselő, bármilyen cikk terjesztésének képviselőjét vállalom. Salomon M. Turda. Piața Mihai Vitaezul Nr. 32.

Konyhabutorok a legdivatosabb színekben és a legmodernebb kivitelben olcsón kaphatók a Str. Baritui 10. szám alatti asztalosműhelyben.

A legújabb vegetárius ételek a Schwartz Ignác vezetésével álló „Flóra” vegetárius étteremben kaphatók. Rendkívül olcsó abonoma árak: 3 fogásos ebéd 20 lej, vacsora 12 lej. Str. Ghervasa 7. (Kereskedelmi Aladalmis soron.)

W
HIVATA

A cluji WZO

Egy cionista testvérem vagy pedig felnőttem het meg semmilyen gyalást anélkül, hogy szava vagy első go legyen irányítva. Nem szem elől tévesztjük mi mindennapi életünk hangzik ez a kijelentésünk — mondhatnánk — keves köze van Palesztinának!

Ha abból indulunk munkánk és elfoglaltságunk lelki beállítottságunk lelkiállapotunk az elő-elintézésének, úgy kapcsolat mindennapi életünkkel a cionizmus valóban nem alkalmas emlitett nyugodt lelki teremtse és mivel magukat a környező nagyon kevesünknek az a nyugodt lelkiállapot egyik legfontosabb sors, ami ma nyomunkat lenyűgözi és úgy Palesztina az egy teletben és szellemi ezen a nyomot kedő arra ösztökél bennünk szélténelgek és üldözött népeknek sorsa, hagyjunk egy két Palesztina felé megvalósulás kezdő fogabb jövőnek.

A cionizmus jelenlétét sikert könyve siker a palesztinai kihatással lesz. Az szó, melyeket a korszak után mégis kiadóról részére. Mind arab sztrájk, összes vel együtt, a zsidó tésze, a zsidó földvásztinának önálló arab lása érdekében törté kitarásának és a körültekintő működésben sem tudtak sikereket, hogy a palesztinai (londoni) kormány certifikátot bocsátott delkezésére, fokozott ezáltal az angol kornak adta tanujelét, az arabok demonstratív befolyásolni és bizottság megérkezését állította az arabok kú visszautasítása. Jeruzsálemi irodája 5-i jelentésében, ahol lett, hogy az 1800 elég ahhoz, hogy a nyát kellező pótol, hogy most nem a nagysága volt a for, hogy a zsidó bevég vagy pedig az továbbadhat előre. Örömm Agency, hogy a maradt többiben ha, hogy t. i. a terror. Bár még számos nista építomunkát, kételkedjünk a cion

A cionista felfogás zelmét jelentik Be közepte november 29-égi választások. 45 adta le szavazatát gyanánt a cionista az asszimilációs Unióben. Ezzel Európa zsidó hitközsége vezetett alá. Meghat Friedmann elnöki sz

Ó MUSA:

magyar feliratokkal; 10 rabló. 1001 éjszaka; Anna May Wong. A világ beszél. Bűnös Robinson. III. Hirdetés és 15 lej. Kezdet:

re román és magyar; a cirkusz. Dráma. Cok. II. Kocavadás. Cantor, Ann Sothern. 10 és 15 lej. Kezdet:

ZGÓ MUSA:

asárnap 3, 6 és 9 óra. Királykeringő. Film-szenzációja. Fősz.: Hörbiger és Helli. Pmpel végnapjai. Moma. Fősz.: Dorothy Porter és Basil Roth. Magyar feliratok.

RO TÍSEK

szó 2 lej, vastagabb apróhirdetés 20 lej. zázalék kedvezmény. re fizetendő. Jelgés tunk, ha portobélyeg ve van.

zottsággal, két és fél-perfekt német-román-ármilyen irodai munkor Wohalik Cluj, Ra-

ni óhajto fiatalembekoldmark Filharmóniat

őkarban levő zongokérek.

berényigényű, munkázásához is ért. Ajánlajelgére a kiadóba

levő tisztviselő urijazok. Jelgje „Cluj”.

ntzdruckparat) viloldolf Beck Valea lui

en gyakorolt uri ruhabeli munkát legjobb rban. Bucuresti, Str. emelet.

endkívül olcsón eladó. 15.

sek a belvárosban. ek.

vek számára legolLupolovici bélyegház, riei 51. Ingenárjegy-

elkül is feleségül vntes külsejű hölgyet. rettségizett, jólszituált ti vagyok. Szabados tatala 2063.

oba, előszoba, fürdőég belvárosban havi Saguna 7.

ottan szép és műveit aki házas nevelésben egy igen finom lelkű oz szerény hozomány "Mirea" házasságközveRegele Ferdinand 116.

gyárvárosban irodával vezetett vezérképvizetésének képviselőletúrda. Piața Mihai Vi-

divatosabb színekben itelben olcsón kaphszám alatti asztaloc-

vegetárius ételek a ése alatt álló „Flóra” kaphatók. Rendkívül fogásos ebéd 20 lej, riacu 7. (Kocakedel-

WIZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

REVUE

A cluji WIZO kulturdélutánján elmondotta: BOSKOVIĆS IGNÁCNÉ

Egy cionista testület legyen az ifjusági vagy pedig felnőttek gyülekezete, nem kezdhet meg semmilyen tanácskozást vagy tárgyalást anélkül, hogy első pillantása, első szava vagy első gondolata ne Palesztinára legyen irányítva. Nem szabad, hogy valaha is szem elől tévésszük Palesztina fontosságát a mi mindennapi életünkre. Talán különösen hangzik ez a kijelentés — mindennapi életünk — mondhatná bárki — ennek igazán kevés köze van Palesztinához. Alapvető tévedés!

Ha abból indulunk ki, hogy mindennapi munkánk és elfoglaltságunk sikeres elvégzése lelki beállítottságunktól függ; hogy nyugodt lelkiállapotunk az előfeltétele minden teendőnk elintézésének, úgy azonnal megtaláljuk a kapcsolatot mindennapi életünk és Palesztina, illetve a cionizmus között. A mai zsidó sors valójában nem alkalmas arra, hogy a featebb említett nyugodt lelkiállapotot bennünk megteremtse és mivel közülünk kevesen tudják magukat a környezet befolyása alól kivonni, nagyon kevesünknek adatik meg manapság az a nyugodt lelkiállapot, ami a munkának egyik legfontosabb előfeltétele. Ha a zsidósors, ami ma nyomasztóbb, mint valaha, lelkünket lenyűgözi és szívünket összeszorítja, úgy Palesztina az egyedüli hely földrajzi értelemben és szellemi világunkban is, amely ezen a nyomott kedélyállapotunkon nyhít és arra ösztökél bennünket, hogy a nagy szerencsétlenségek és üldözöttségek dacára, ami szegény népünknek majdnem mindenütt a sorsa, higgyünk egy jobb jövőben és szemünket Palesztina felé irányítva, látsuk már a megvalósulás kezdő stádiumait ennek a boldogabb jövőnek.

A certifikátok

A cionizmus jelenlegi helyzetében nagy politikai sikert könyvelhetünk el, mely politikai siker a palesztinai gazdasági életre is nagy kihatással lesz. Az új certifikátokról van szó, melyeket a kormány egy hónapi húzódozás után mégis kiadott és pedig 1800 bevándorló részére. Mindnyájan tudjuk, hogy az arab sztrájk, összes véres kísérő jelenségeivel együtt, a zsidó bevándorlás megszüntetése, a zsidó földvásárlás betiltása és Palesztinának önálló arab állammá való proklamálása érdekében tört ki. Hála a jisuv hősiességének és a cionizmus vezető férfiai körültekintő működésének, egyik követelésükben sem tudtak sikert elérni. Annak a ténynek, hogy a palesztinai hatóságok a birodalmi (londoni) kormány egyenes utasítására 1800 certifikátot bocsátottak a Jewish Agency rendelkezésére, fokozott jelentősége van, mert ezáltal az angol kormány azon elhatározásának adta tanujelét, hogy nem hagyja magát az arabok demonstrációja vagy sztrájkja által befolyásolni és még az angol vizsgálóbizottság megérkezése előtt kész helyzet elé állította az arabokat, követeléseik kategóriáit visszautasította által. A Jewish Agency Jeruzsálemi irodája is ezt emeli ki november 5-i jelentésében, ahol annak kijelentése mellett, hogy az 1800 certifikát távolról sem elég ahhoz, hogy a zsidó munkások hiányát kellőleg pótolja, mindamellett kiemeli, hogy most nem a certifikátok számának nagysága volt a fontos, hanem az a kérdés, hogy a zsidó bevándorlást megszüntetik-e vagy pedig az továbbra is akadálytalanul haladhat előre. Örömmel állapítja meg a Jewish Agency, hogy a mandatárius hatalom hiú maradt többibben hangoztatott kijelentéseire, hogy t. i. a terror előtt nem hátrál meg.

Bár még számos veszély fenyegeti a cionista építők munkát, nincsen okunk arra, hogy kételkedjünk a cionista mű sikerében.

A bécsi győzelem

A cionista felfogás és világnézet újabb győzelmet jelentik Bécsből, ahol óriási harcok közepette november 8-án folytak le a hitközségi választások. 45.000 választó közül 31.620 adta le a szavazatát és a választás eredménye gyanánt a cionista lista nyert 20 mandátumot az asszimilációs Unió 13 mandátumával szemben. Ezzel Európának második legnagyobb zsidó hitközsége másodikban került cionista vezetés alá. Megható volt, amikor dr Desider Friedmann elnöki székfoglalója után seheche-

janu-t mondott. Ezzel kapcsolatban említésre méltó még az a hír is, hogy dr Neumann Henrik, a világhírű fül-orr- és gégeorvos, akit legutóbb az angol király is meglátogatott és meghívta őt Londonba egy felolvasás megtartására, a múlt hetekben résztvett Bécsben egy cionista választói gyűlésen és cionista hitvallást tett a nagyszámu hallgatóság előtt. Elképzelhető, hogy milyen ováció fogadta a világhírű professzor cionista hitvallását.

Az amerikai választások

Ha már híresegekről beszélünk, tegyük említést az amerikai választások zsidó vonatkozásairól is. Az USA képviselőházába 10 zsidó képviselő került be. Ugyancsak fontos állami állásba, kormányzói székbe került két zsidó politikus. Herbert Lehmann, aki New York állam kormányzója lett 640.000 szavazattöbbséggel és Henry Horner Illionis állam kormányzója 300.000 szavazattöbbséggel.

A KKL-hagyatékok és az egyetemi év megnyitása

Ha a KKL-re és annak gyűjtési módzataira gondolunk, úgy állandóan a két persely és az esküvői gyűjtések lebegnek szemünk előtt. Kevesen tudják nálunk, hogy jelentős bevételi forrása a KKL-nek a végredeleltelg eszközölt hagyatékok. Legújabb jelentések szerint a KKL az elmúlt hónapban 4 személy hagyatékából 23.000 fontot kapott. Nagy összegekhez jutott az egyetem is, melynek évi budgetje 80.000 fontot tesz ki.

A Héber Egyetem megnyitása november 2-án történt ünnepélyes keretek között. Dr. Bergmann rektor nyitotta meg az ünnepélyt és megemlékezett az egyetem halottairól, a zavargások frontján elesett 6 diákról és 2 professzorról, továbbá 5 sebesült diákról, akik időközben felgyógyultak. Az egyetem nagybirtása és fejlesztése nagy léppéssel halad előre. A vegyteni intézetet bővített és a meteorológiai intézetnek most tették le az alapját.

WIZO-HIREK

A topliái Wizo-csoport közgyűlése. November 10-én tartotta meg a topliái Wizo-csoport rendes évi tisztújító közgyűlést. A közgyűlésnek, melyen nagy számban jelentek meg a Wizo-tagok, a következő tárgyszorozata volt: 1. Elnöki megnyitó. 2. Pénztári jelentés. 3. Az új tisztikar megválasztása. 4. Indítványok. Liguornik Amália elnökön üdvözölte a megjelenteket és a névsor felolvasása után megállapította a közgyűlés határozatképességét. Az elnöki megnyitó után ehangzótt a pénztári jelentés és ezután az elnök a vezetőség nevében lemondott, miután megtisztult lejárta. A közgyűlés tudomásul vette a jelentéseket és megadta a vezetőségnek a felmentvényt. Biedermann Aranka elnökön foglalta el ezután az elnöki széket és felkérte Breit Pált, a helyi csoport ügyvezető elnökét, hogy a választást vezesse le. Az előterjesztett listát a közgyűlés egyhangulag és lelkesedéssel elfogadta. Az új tisztikar a következő: Dicselnökök: Biedermann Győzőné, Grab Mórné és Bermann Leoné. Ügyvezető elnök: Liguornik Amália. Alelök: Marmor Vilmosné. Titkár: Sucher Erzsébet. Jegyző: Grünbaum Ilus. Pénztáros: Marmor Mirjam. Ellenörök: Aba Rebi és Schwartz Fanny. KH bizos: Grab Ernőné. KKL bizos: Breit Pálné. Választmány: Grimm Lyuba, Fischler Margit, Hirsch Józsefné, Weiss Mártonné, Müller Mártonné, Frisch Eszter, Marmor Eliásné, Schapira Izidorné és Brumberg Olga. Jótékonyági bizottság: Teichmann Mártonné, Marmor Mirjam és Breit Pálné. Kulturbizottság: Bermann Samuné, Edelstein Olga, Marmor Zelma, Roskovits Lotti, Grünberg Eszti és Rosenberg Teri. Az újabb megválasztott elnökön köszönetet mondott megválasztásáért, ugyszintén Biedermann Aranka dicselnökönek a közgyűlés levezetéséért és nagyobb tevékenységre buzdította a tagokat. Az elnökön bejelentette, hogy a várhegyi tagsági díjak és az ottani perselyírtás rendszeres lebonyolítása dr Schönfeld Lajosné, a dítrói munka pedig Grimm Lyuba és Ronja érdeme. A köz-

TÉNY, HOGY

a tudomány nem talált szert, hogy gyorsan nőjjon, ha az egyszer kihaltott. De talált olyan szert, amely megakadályozza a hajhullást. Ez a szer a TRILYSIN, a tudományos készítmény, amely megerősíti a hajhagymákat és azokat megfelelő táplálékkal látja el!

Rendkívül nagy jelentősége van a Hadassah egyetemi kórháznak, amely az egyetem épületeinek szomszédságában épül. Ez az alapja az orvosi fakultásnak.

A héber színház

Ha a palesztinai híreket olvassuk, ismerős neveket találunk különböző események kapcsán. Fodor Lászlónak, a nálunk is jólismert vigjátékírónak darabját, a Templom egerét adják elő héberül és ugyancsak sikert aratott Pagnol vigjátéka, a Topáz, amit már minden európai országban játszottak. Most van előkészítés alatt Klabund kínai tárgyú darabja, a Krékátör.

A KH és a zsidó kolóniák

Számos olyan problémája van a jisuvnak, amelyet mi innen a galutból nem ismerünk és az elég gyér újsághírek nem máltatják kelőleg azoknak a fontosságát. Ilyen probléma a Keren Hajjeszód által, a kolóniáknak évekel ezelőtt folyósított kölcsönök visszafizetése. Dr Arthur Ruppinn megelégedéssel jelentette az Actionskomité legutóbbi jeruzsálemi ülésén, hogy az október elején esedékesé vált 6300 font visszafizetendő összegből elsején már 4800 fontot visszafizettek a kolónisták és a hátralékos 1500 fontot is rövidesen vissz-

szafizeti az a hat kolónia, amely ezt még eddig nem tette. Ezzel beigazolódtott a Keren Hajjeszód helyes politikája, amely kölcsönökkel életre hívta és fenntartotta a Zsidó Nemzeti Alap földjén létesült munkaskolóniákat.

Bizonyára mindannyian informálva vannak arról, hogy a palesztinai zsidóság milyen nehéz küzdelmek árán tudta a kormánytól a zsidó iskolák szubvencionálását kieszközölni. A kormány a most kezdődő iskolaévre 42.000 font szubvenciót szavazott meg a zsidó iskolák javára.

Hubermann zenekara

Miután nemrég nálunk koncertezett Hubermann Eroniszlav, bizonyára mindenkit érdekel az a körülmény, hogy Hubermann Bucuresti után Szófiában koncertezik és onnan Olaszországba megy, hogy folytassa hangversenyeit. Londoni és svájci koncertjei után megint Olaszországba megy, ahonnan Toscaninivel együtt repülőgépen Palesztinába utazik. Toscanini fogja december 25-én dirigálni a palesztinai szimfonikus zenekar megnyitó koncertjét, amit tudvalevőleg Hubermann szervezett meg. A koncert programja Brahms, Mendelssohn és Schubert zenedarabjaiból áll. A zenekar hírnevére jellemző, hogy máris meghívták azt egyiptomi vendégszereplésre.

Wizo-csoport prosperitásának. Fried Aladárné fejszóalásában egy zsidó könyvtár létesítését javasolta. A ZsNSZ lipovai csoportjának részéről Klein Dezsó elnök üdvözölte az ujonnan megválasztott tisztikart és a palesztinai anyák és gyermekek támogatására irányuló Wizo-munkához sok sikert kívánt. A csoport elhatározta, hogy első teadélutánját november 29-én rendezi meg kulturelőadással egybekötve. Az elnök zárószavaival ért véget az alakuló gyűlés.

CH. N. BIALIK:

HOL VAGY? ...

Jöjj elő kérlek rejtkehelyedről
Éltem Egyetlenje
Sietve siess,
mert ma még segíthetsz rajtam, szerelmem
ments meg!... urald a sorsom!... szeres!...
Hol vagy?... Te Napom,
te rózsakeblű fiatal Ragyogás,
add vissza elrabolt életem parányját!...
aztán — kis csöndes esti csalogányom —
megölhetsz,
bélmefojthatod lelkem tavaszát. — ...
Emlékszel?...
Akkor még nem tudtam ki és mi vagy,
csak lázas ajkaim remegték Neved
és hajh, a lángok tüzes éjszakáim
szívem vágyva kereste fekhelyed,
Sirtam, Te, sirtam az éjek seregén,
könnyeim forrón hullottak Eléd,
míg napközben a szent Gemarah betűi
lángolták mámoros szerelmem Feléd,
Te voltál a Fény, a Csönd, az Ima, a
— Rohanás,
a Beteljesültség, a Bosszú, az Élet...
Halld meg!...
Ujjongó lelkem sohasem kívánt mást:
— csak Téged... Téged... Téged... Téged...
Héberből fordította a FUCHS JÓZSEF
(Haifa)

Hirek a WiZO palesztinai munkafrontjáról

A Nachlath Jicchak-i új Hostalben októberben tartották meg az első vizsgákat. A 12 vizsgázó leánynak egy többtagú bizottság előtt kellett vizsgáznia főzésből, háztartásvezetésből, egészségtanból, diétából, konyhakertészetből, zöldség termesztésből és méhészetből. A vizsgáztató bizottság tagjai voltak: az intézet vezetője és tanítónői, egy iskolafelügyelő a Waad Leumból és az iskola felügyelőbizottságának egy tagja. A leányok kihúzták vizsgatételeiket és néhány pernyi gondolkodás után megadták a feleletet a kihuzott lapokra feljegyzett kérdésekre. Az egyik ilyen tételre a következő kérdésekre kértek választ: 1. A helyes táplálkozás alapfeltételei. 2. A zsír felszívódása a szervezetben. 3. A porcellán (eredete, gyártása, használata, kezelése.) 4. A káposztafélék termesztése. 5. A méhrajok ápolása. A rajok betegségei. Vagy: 1. A cellulose feladata a táplálkozásban. 2. A kiválasztószervek. 3. A vas (eredete, feldolgozása, használata, kezelése.) 4. A faiskola munka menete télen és nyáron. 5. A költés (az előkészítés, az inkubátor, munkálatok a kiköltés periódusában).

A következő napon a gyakorlati vizsgákra került sor. Minden leány kapott egy feladatot a háztartásból. (Pld. cipők és egyéb bőrúrk tisztítása és festése, vagy különböző kályhák és tűzhelyek tisztítása és befekettése, stb.) Egy kiállítás keretében bemutatták a leányok által végzett munkákat. Továbbá minden leánynak sokoldalú főzőfeladatot kellett elvégeznie, (pld. mindenféle levesek és krémek, vagy halétel és aprósütemény, stb. előkészítése.) A hozzávalók listáját írásban kellett beadni a felhasznált mennyiségekkel együtt egy személyre és 5 személyre az árak megjelölésével. Azt is hozzá kellett venni, hogy milyen betegségeknek előírt diétánál és milyen változtatásokkal lehet ezeket az ételket adni. A listák alapján a kivánt mennyiségeket a leányok rendelkezésére bocsátották és 4 órai munkaidőt adtak nekik.

Mindkét napon meghívták az étkezéshez az Executive és az iskola felügyelőbizottságának tagjait. Asztalterítés és szervizelés szintén a vizsgaanyaghoz tartozott. A növendékek izléses menükártyákat rajzoltak és nem kevesebb, mint 40 különböző ételt szolgáltak fel, melyek a vendégeknek szemmel láthatólag nagyon ízleltek. Az étkezés után megvitatták a növendékekkel a vizsgák anyagát és eredményét és különösen az iskola által nyújtott kiképzés értékét. Igen érdekes volt hallani a leányoktól, hogy milyen indokok vezették őket abban, hogy az iskola kötelekbe lépjenek és hogyan hatott rájuk az egy, illetőleg másfél éves tanfolyam. A növendékek közül tizen külföldiek voltak, Litvániából, Oroszországból, Lengyel- és Németországból és főleg WiZO-certifikáttal jöttek ki, ketten pedig palesztinaiak voltak. Néhányan középszkolai végzettséggel rendelkeztek, többen tanítónői vagy óvónői szemináriumot végeztek. Egyikük sem végzett odahaza praktikus házimunkát és saját belátásuk vezette őket az iskolába.

„Csak most látom, hogy milyen elengedhetetlenül szükséges egy óvónő részére, hogy a helyes táplálkozás irányelveivel és a háztartás minden részletével tisztában legyen, és nem is tudom megérteni, hogyan lehet ezen képzettség nélkül erre a pályára menni!”

„Az iskolában annyira megtanultam mindent, ami a háztartás vezetésére vonatkozik, hogy úgy érzem, mindent nagyszerűen el tudnék végezni.”

„Az iskolai teoretikus és praktikus kiképzés nemcsak megtanította, hanem meg is szeretettette veünk a házimunkát.” Ezeket mondták a levizsgázott növendékek. Négyen a leányok közül, akik az iskolába való belépésükkor majdnem semmit nem tudtak héberül, most minden nehézség nélkül beszéltek és ezt a tényt, mint nagy többletet számították hozzá a kiképzéshez. Kiemelték a leányok a vizsgának a fontosságát is, mert ez alkalmat adott nekik ar-

ra, hogy még egyszer összefoglalják a tanultakat.

Igen érdekes volt hallani valamit a leányok jövőbeni terveiről is. Négyen közülük egyelőre további fél évre, mint gyakorolók az iskolában maradnak; kettőnek már van állása magánhelyen; 3 óvónő viszont megy régi helyére, egyikük egy kibbutzba, ahol a gyermekek konyháját fogja vezetni, a másik tovább akarja képeztetni magát az egyetem mezőgazdasági intézetében. Két leány még egyelőre nem határozott. Kiemelendő az a körülmény, hogy a WiZO-intézmények bizonyítványai mindenütt elsőrangú ajánléval.

Mindannyian, akik a vizsgákat végig hallgatták és figyelemmel kísérték, miközben megismerhették a leányok egyéniségét, meggyőződhettek arról, hogy a végzett növendékek az iskolában szerzett képességeiket ki fogják vinni a kibbutzokba és magánházakba.

A WiZO háztartási tanerőinek szemináriuma

Október közepén a nachlath-jichaki iskolában 15 főző iskolai tanítónő gyűlt össze, hogy megtartsák ezévi szemináriumukat. A napot tudományos előadások, szabad fejtegetések és a praktikus tanácsok között osztották fel. Dr. Joffe, a Nathan Strauss-ház laboratóriumának vezető kémikusa a pectin kémiajáról (sűrűsítőanyag a lekvár készítéshez), Dr. Schechter orvos a metabolismusról, (anyagcsere) Minna Meyer, a háztartás tanárnője a háztartásban használatos fa-eszközök tisztításáról beszélt. A jelenlevők kicserélték receptjeiket és tapasztalataikat és megállapították, hogy együttműködés tartalmas és értékes volt. A legközelebbi szeminárium chanukakor lesz és egy hétig fog tartani.

A WiZO estikurzusa Tel-Avivban

A telavivi WiZO estikurzusa szukkoth ünnep után megkezdte működését. Ebben az évben sokkal több jelentkezője volt, mint eddig. A rendelkezésre álló 90 helyet hamarosan betöltötték és rengeteg jelentkezőt kellett visszautasítani. Az előkészítő osztályba 32 új növendék lépett be, az első osztálynak körülbelül 35 tanulója van és a másodiknak 23. Mindazon lányok, akik tavaly jártak az iskolába, idén ismét eljöhettek és miután a zavarások miatt elvesztettek egy félévet, most ismétlésre jelentkeztek. Igen sokan vannak a jelentkezők között, akiknek csak elemi-iskolai képzettségük van és ezeknek a lányoknak nem igen marad más kiképzési lehetőségük, mint a WiZO estikurzusa. Ebben az évben igen sok aszkenázi leány jelentkezett az iskolában. Anyák jöttek, hogy bejelentsek lengyelországi vagy németországi leányokat, ami szokatlan jelenség, miután Keleten a leányok saját iniciatívájukból szokták nevelésük kérdéseit elintézni.

A HNZ haifai ipariskolája

A tavaly létesített haifai ipariskola ebben az évben nyitotta meg második osztályát és az eddignél jobb bérlakásba költözött (Hadar Hacarmel, Rechov Achad Haam 8.). A hához tartozó kert szintén használhatják tanítás céljaira. A növendékek száma ezidő szerint 30-ra emelkedett. Mind 14 éves feletti leányok, akik vagy az előző évben végezték el a népiskolát, vagy pedig szüleiik vándorlása következtében hiányos iskolai képzettséggel rendelkeznek. A fiatal iskola igen jó hírnevet vívott ki magának. Igen ügyes vezetője van, akik egyúttal főzést és háztartást is tanít és 5 további tanerő alkalmazására van kilátás. A tanrendben 8-10 héber nyelvóra van hetenkint, majd számtan, háztartási könyvvezetés, főzés, házgazdaság, varrás, kertészet, torna és angol nyelv. A maximális tandíj hetenkint 175 piaster, plus 50 piaster az étkezésért. Igen kevés az ingyenhelyek száma. Az inventár a haifai HNZ csoport gyűjtésének az eredménye. A szükséges költségvetést a WiZO világszervezete, a Keren Hachšara, a tandíjak és adományok útján biztosítja.

Ezzel kapcsolatban érdemes megemlíte-

ni, hogy a haifai helyi csoport egy év alatt 4.000 fontot teremt elő, ebből 3.500-at Haifában, felét a szülők segítségével, a másik felét a HNZ, a WiZO világszervezetének hozzájárulásaiból, a valamint a hitközség- és az Olej Germania utján.

A jeruzsálemi WiZO új iskolája

A WiZO jeruzsálemi helyi csoportja az új iskolaévet kezdetén kurzust létesített leányok számára Cessie Rosenblith asszony vezetése alatt, mely következő szakmákban ad kiképzést: varrás, mosás, vasalás, fodrászat, könyvkötészet. Fényes, valamint két féléves tanidő alatt nyerne kiképzést a növendékek. Tandíj havonta 1 font. A Jeruzsálemen kívül lakó növendékek az intézetben is lakhatnak. A budgethez a Moacat Hapaoi is hozzájárul.

Klubavatás Tel-Avivban

Az új, szép WiZO házában levő klubot október 14-én nyitották meg nagyszerű teadélutánnal. Az elnöknő kifejtette az erre az évre előirányzott munkaprogramot és kérte a jelenlevők támogatását és közreműködését. Az előadást november 1-én kezdték meg Klinow szerkesztő revüjével.

A Jung WiZO megnyitóböbstélya Tel-Avivban

A tel-avivi Jung-WiZO október 20-án megnyitóböbstély keretében ismertette ezévi programját, amelynek főbb pontjai a következők: kulturumunka, együttműködés a senior WiZóval, intenzívebb gondoskodás a munkanélküli leányokról, Oneg Sabbatot rendezése, stb. Tréfás eleven újság és művészeti produkciók tartották az estély programját.

A tel-avivi WiZO csecsemőgondozója az Irijah-ban

Ez év elején megtörtént a csecsemőgondozó állomás átadása az Irijah-nak (városi tanács). Az intézeteket ezután egy-két városi bizottsági tag fogja vezetni, mely bizottságban a WiZO is képviselve lesz szavazati joggal és 1938 április 1-ig hozzájárul a budgethez.

A Haddassah is röviddel ezelőtt átadta csecsemőgondozóját az Irijahnak, azonban nem vesz részt a vezetésben.

A sighetí WiZO hírei. November havában igen élénk tevékenységet fejtett ki a sighetí WiZO. Az első teadélután Marmor Rafaelné, a szervezeti bizottság elnöknője rendezte. A teadélután keretében Kratz Noemi, a héber óvoda növendéke héber verseket szavalt és héber dalokat énekelt végtelenül józatosan. A kitünően sikerült teatér ezután mond közzönetet a háziasszonynak a csoport vezetősége. November 17-én nívó kulturestélyt rendezett a sighetí WiZO. Adler Jenőné revüt tartott, melyben rendkívül ügyesen foglalta össze az utóbbi idők eseményeit. Ezután Harmath Jenőné tartotta meg mindvégig érdekes beszámolóját palesztinai utjáról. A zavarások idején volt az országban és beszámolóját ezért nagy érdeklődéssel várták a WiZO tagjai. A közvetlen és megkapó előadásban különösen a palesztinai zsidó nők és a WiZO-intézményeknek a zavarások ideje alatt tanúsított hősiességük magatartása domborodott ki. Személyes élményeken keresztül érzékelte Harmath Jenőné azt az erőt, amelyet a WiZO segítése jelentett a Jisuv számára a nehéz napokban. A kulturdélután Dr. Danzig Samuné buzdító zárószavaival ért véget.

Gherlai WiZO-élet. Gherlan kezdetét vette a WiZO-munka és a teadélutánokat nagy érdeklődés kíséri. Az egyes teákon zsidó tárgyú előadásról, felolvasásról vagy más műsorról gondoskodik a háziasszony. A szezon megnyitóját Schwartz Sándorné KH-biztos adta. Teát adtak még Kepes Aladárné, Herskovits Adolfné és Henskovits Mórné.

A timisoarai Haddassah leánycsoport november 8-án megtartott összejövetelén Reich Klári olvasta fel a revüt. Békés Klári „Zsidó humor” címmel tartott kitünő előadást. Utána Moravetz Zsuzsi felolvasta dr. Róna Nándor előadását a származásról. A következő héten november 18-án Fuchs Bözsi állította össze a revüt. Dr. Pollák Tibor tanár tartott nagyon jó ismertető előadást Palesztina geopolitikai helyzetéről. A kitünő előadást hosszú vita követte.

Reiter Lunka cluji előadása

A cluji WiZO második kulturdélutánja kiemelkedő eseménye volt mozgalmunknak. Weinberger Nándorné tartotta a bevezetőt. Kedvesen és megkapóan konferálta be az előadókat. Boskovits Ignázné revüt tartott. Nagy körültekintéssel és hozzáértéssel válogatta össze a hiranya got és mindvégig érdekes előadásban tárta fel az utóbbi napok eseményeit. Újabb bizonyítéka volt ez a revü annak, hogy minden kulturdélután első programja a zsidó világ és cionista mozgalom eseményeinek összefoglalása és kommentálása kell, hogy legyen. Boskovitsné revüje annyiban is újított jelentéket, hogy a palesztinai sajtóorgánomok hiranyságát vette alapul. Élénk színekkel rajzolta meg a Jisuv társadalmi és szellemi életét, jeleül annak, hogy a legutóbbi politikai események nem lendítették ki a kerékvágásból a Jisuv mindennapi életét.

Ezután Reiter Lunka, az ardeali WiZO ügyvezető elnöknője tartotta meg nagyszabású előadását. Történelmi témát választott előadásának tárgyául. Anacletről, a zsidó származású pápa életéről és annak rendkívül érdekes zsidó vonatkozásairól beszélt. A történelemnek kevés olyan érdekes alakja van, mint Baruch Leoni, aki miután áttért a keresztény hitre, Pierre Leoni nevet vette fel. Felesége, Mirjam, fia, Petrus és leánya, Trofia nemkevesebb érdekes alakjai a kornak. Reiter Lunka nem elégedett meg a történelmi alakok pregnáns megrajzolásával, hanem felelevenítette az egész kort, amelyben éltek és amelynek tükrében válik érdekesítővé Leoni és családjának pályafutása. Mirjamot mélyszégyen szálak fizik a zsidósághoz. Otthagyja kitért férjét, minden gazdagságával, jóllehet, áldott állapotban van. Hamut hint fejére és úgy tér vissza atyja házába, mint ahogy a zsidó gyászolók. Amikor fiát, Petrust elraboltatja a férje, Mirjam hősiességével energiával tartja vissza második gyermekét, Trofiát, akit a szent hagyományok szellemében nevelt fel tisztelettel és erővel és azzal a rendeltetéssel, hogy ő hozza majd vissza bátyját a zsidósághoz. Sulyos, válságos idők voltak ezek a zsidóság számára. És Reiter Lunka az ékes szóval erejével érzékeltette velünk ezt a kort. A kiváló előadónőt lelkesen ünnepele a hallgatóság.

Weinberger Nándorné zárószavaiban köszönetet mondott az előadóknak és dr. Balázs Endrénének, valamint Salamon Jakabnének, akik a kulturdélután rendezték. (S. J.-né)

A timisoarai WiZO hírei

A timisoarai WiZO józsef- és gyárvárosi csoportja folyó hó 18-án szerdán d. u. Baruch Mariska lakásán tartotta összejövetelét, melyen Freund Szerén pedagógiai előadást tartott. Az előadást élénk vita követte. Handler Else a munkabizottság határozatairól referált, míg Reiter Lunka az aktuális cionista eseményekről számolt be.

A belvárosi WiZO csoport folyó hó 17-én tartotta meg rendes heti kulturdélutánját. Löffler Liesel vendégzserelő házában. Előadó Steiner Klára, cluji tanárnő volt, aki az ókor pedagógiájáról tartott érdekes előadást. Kifejtette, hogy a klasszikus ókorban párhuzamosan gyakorolták a test és a lélek nevelését, amely rendszernek jobb keresztülvitele végett a görög álam elvette a gyerekeket szüleiktől — míg a középkor tulpapasokra hajlamos szellemisége a testet szinte elnyomította. Rátérve a modern pedagógiára, kihangsúlyozta, hogy a gyermek nem érdeklődhetik minden tárgyat iránt egyforma lelkesedéssel, a zseni is csak egy irányban koncentrálhatja figyelmét, ezért a szülők ne tekintsek ideáltnak a tiszta emiense tanulót. Az előadást a hölgyek sok megértéssel hallgatták. A kulturdélután Handler Else aktuális közleményeivel ért véget.

WiZO-élet Turdán. A turdai WiZO-csoport megkezdte ezévi munkásságát. Eddig kártyadélutánokat, valamint egy teadélután rendeztek. Princez Sándorné elnöknő lakásán, mely alkalommal a háziasszony ismertette a council határozatait és a WiZO programját, majd Kassovits Endre ügyvéd beszélt a beindítandó bicaron-akción. A csoport részt vett a babyféhernemű-akción is.

Mit tartalmaz
43.000
érkező
mánya

Moszkva, november 12-én, hogy a szovjetek kön Moszkvában összpírendjén egyetlen szovjetalkotmány megszédre vezette be a rendkívül érdekes vitamányról, ami évek val készülő, új alapú lakosu birodalom előkészítő munka után 1936 júniusában kor már készen álló irányvonalai. Juniusnek nagy problémája alatt a különböző s kevesebb, mint

400.000 gyűlésen támanyt, 33 millió tervzet közzététel módosító javaslat mányt előkész November tizedikén nyilvános vitát a szovjetek nyolcadik 60 formájában kialak

Vita az első

Már az alkotmányt idézett elő a kon megfogalmazásában a ja a következő lenne jtköztársaságok Szöv paraszok szovjetállag így szeretné a szöve Szocialista Szovjetkő a városi és falusi d... a munkások, par állama.

A javaslatok főlt alakult az az állás szöveg marad meg, val, hogy a szovjetre tálymentes szocialis nem valósult meg.

A magántulajdon

A tervezet a demofarmját akarja megve: szocialista szovjetkotmány kizárólag ismeri el, mely má fejlődött. Ez az állat tulajdon, amennyit munkájával teremtett eszközök nem lehetnéban. Elismerik az adásági magántulajdonaságok esetében. N vántja az alkotmányri tüzemeket, a lakás kézést. A nagyarány

Tizezres Bucovina

Leleplezték I. C

Bucuresti, november 12-én a Bucarestibe Mittelh tábornok vezetésével mepségkre a francia. 16n meg fognak érk. lán küldöttégek is, dai bucaresti, vala nnepségeken fognak Cernaui, november 12-én Bucovina a egyesülésének 18-ik ok Dinu Bratianu a mő beszédével foglal az olasz miniszterel től megfosztott mag. A nemzetiségek e újáépült Olaszország

Uj elöadása

ik kulturdelutánja volt mozgalmunk. Jörnő tartotta a megkapóan kon. Boskovits Ignát. körültekintéssel ta össze a hiranya rdekes előadásban napok eseményeit. ez a revü annak. után első program. sionista mozga. efoglalása és kom. egyen. Boskovitsné. ást jelentett, hogy. munkok hiranyagát. ekkel rajzolta meg. szellemi életét, je. egutóbbi politikai. tték ki a kerékvá. napi életét.

az ardeali Wizo. totta meg nagysza. elmi témát válasza. ul. Anacletről, a. életéről és annak. vonatkozásairól be. kevés olyan érde. Baruch Leoni, aki. ény hitre, Pierre. Felesége, Mirjam. Trofia nemkevesbé. nak. Reiter Lunka. történelmi alakok. al, hanem felele. t, amelyben éltek. válik érdekfeszítő. pályafutása. Mir. fűzik a zsidóság. férjét, minden gaz. áldott állapotban. és ugy tér vissza. gy a zsidó gyász. ust elraboltatja a. energiával tartja. két, Trofiát, akit a. szellemében nevelt. erővel és azzal a. hozza majd vissza.

voltak ezek a zsi. Reiter Lunka az ékes. tette velünk ezt a. t lelkesen ünnepel. z zárószavaiban kö. előadónak és dr. lamint Salamon Ja. turdelutánt rendez. (S. J.-né)

WIZO hírei

zsef- és gyárvárosi. 3-án szerdán d. u. an tartotta összejö. Szerén pedagógiai. előadást élénk vita. a munkabizottság. mig Reiter Ilon. a eseményekről szá.

port folyó hó 17-én. eti kulturdelutánját. égszerető házában. clujji tanárnő volt, áról tartott érdekes. hogy a klasszikus. gyakorolták a test. amely rendszernek. égett a görög ál. ket szüleiktől —. apásokra hajlamo. szinte elnyomított. pedagógiára, kihang. nek nem érdeklőd. t egyforma kelése. t egy irányban kon. ezért a szülők ne. tiszta eminens ta. hólgyek sok megér. kulturdelután Hand. eleményeivel ért vé.

A turdai Wizo-csoport. aságát. Eddig kártya. egy teadélutánt ren. né elnök lakásán. iasszony ismertette a. a Wizo programját, ügyvél beszélt a be. ről. A csoport részt. akcióban is.

Mit tartalmaz a szovjet új alkotmánya

43.000 módosító javaslat érkezett be a szovjet alkotmánytervező bizottsághoz

Négyszázezer gyűlésen 33 millió ember előtt vitatták meg június óta az új alkotmányt. A parlamentaris rendszer felé tendál a szovjet

Moszkva, november 28. Megírta az Uj Kelet, hogy a szovjetek kongresszusa csütörtökön Moszkvában összeült. A kongresszus napirendjén egyetlen kérdés szerepel: az új szovjetalkotmány megteremtése. Sztalin nagy bizsede vezette be a kongresszust, amelyen rendkívül érdekes viták folynak az új alkotmányról, ami évek óta szakadatlan munkával készülő, új alaptörvénye lesz a 170 millió lakósu birodalomnak. Éveken át tartó előkészítő munka után került a szovjetalkotmány 1936 júniusában nyilvánosságra, amikor már készen állottak a tervezet keretei és ezek között már kialakultak az alkotmány irányvonalai. Június óta a szovjet belső életének nagy problémája az új alkotmány. Ez idő alatt a különböző szovjetintézmények nem kevesebb, mint

400.000 gyűlésen tárgyalták az új alkotmányt, 33 millió ember jelenlétében. A tervezet közzététele óta 43 ezer irásos módosító javaslat érkezett be az alkotmányt előkészítő bizottsághoz.

November tizedikén zárták le a közvélemény nyilvános vitáját a tervezet fölött, mely most a szovjetek nyolcadik kongresszusán fog végleges formájában kialakulni.

Vita az első pont körül

Már az alkotmány első pontja izgatott vitát idézett elő a kongresszuson. A tervezet megfogalmazásában az alkotmány első pontja a következő lenne: „A Szocialista Szovjetkötársaságok Szövetsége a munkások és parasztok szovjetállama.” Számos indítvány így szeretné a szöveget megváltoztatni: „A Szocialista Szovjetkötársaságok Szövetsége a városi és falusi dolgozók állama.” Vagy: „... a munkások, parasztok és az intelligencia állama.”

A javaslatok fölött folyó vitában már kialakult az álláspont, hogy az eredeti szöveg marad meg, annak kihangsúlyozásával, hogy a szovjetrendszer főcélja — az osztálymentes szocialista társadalom — még nem valósult meg.

A magántulajdon joga a Szovjetunióban

A tervezet a demokrácia egészen különös formáját akarja megvalósítani, melynek neve: szocialista szovjet-demokrácia. Az új alkotmány kizárólag a szocialista rendszert ismeri el, mely ma szocialista államisággá fejlődött. Ez az államiség elismeri a magántulajdont, amennyiben azt a polgár keze munkájával teremtette meg. Csak a termelő eszközök nem lehetnek magánosok tulajdonában. Elismerik az alkotmányt, a mezőgazdasági magántulajdont is, de csak törpe-gazdaságok esetében. Nemzeti tulajdonná nyilvánítja az alkotmánytörvény a földet, az ipari üzemeket, a lakást és ipart szolgáló építményeket. A nagyarányú állami gazdasági üze-

Tizezres tömegek előtt zajlott le Bucovina egyesülési emlékűnepe Cernăuțiában

Leleplezték I. C. Brătianu szobrát. Dinu Brătianu nagy beszéde Mussolini követeléseiről

Bucuresti, november 28. Holnap érkezik Bucurestibe Mittelhauser francia vezekari tábornok vezetésével a december elsejei ünnepekre a francia katonai küldöttség. Hét-ötön meg fognak érkezni a cseh és a jugoszláv küldöttségek is, amelyek a keddi és szerdai bucuresti, valamint a csütörtöki clujji ünnepségeken fognak résztvenni.

Cernăuți, november 28. Szombaton ünnepelte Bucovina az anyaországgal való egyesülésének 18-ik évfordulóját. Az első szószóló Dinu Brătianu volt, aki Mussolini milánói beszédével foglalkozott. Az igazság, amit az olasz miniszterelnök követelt a birtokaikról megfosztott mánások igazsága volna. A nemzetiségek egyenjogúságának elvén újrápult Olaszországnak nincs joga, hogy

mek mellett szövetkezeti üzemek (kolhozok), és társadalmi termelő vállalkozások is dolgozhatnak. Érvényesíteni kívánja az új alkotmány a kvalitatív szocializmust, amely a béreket és fizetéseket a közhasznú érték szerint állapítja meg.

Az új szovjet-közigazgatás

Közigazgatási szempontból az új alkotmánytervezet a szovjetet szövetségi államnak tekinti, mely alkotmányosan egyenrangú szovjet-köztársaságokból áll. Közös közigazgatási testületek külügy, külkereskedelem, államgazdaság, pénzügy és szállítás, melyek külön népbiztoságok lesznek, központi jelleggel minden köztársaság saját területén önálló hatáskörrel rendelkeznek. Az állam-biztonsági hatóságokat központi irányítás alatt hagyja az új alkotmány törvény is.

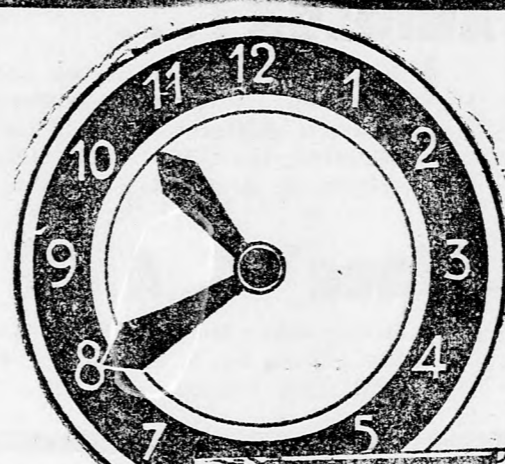
Két kamarás parlamenti rendszer

A szovjetunió törvényhozó testülete eddig a szovjetek kongresszusa volt. Az új alkotmány megszünteti a kongresszust, melynek utolsó feladata az alkotmány megszavazása lesz. Az új alkotmánnyal a parlamenti szovjetdemokrácia lép életbe az Unióban. Minden szovjet-polgárnak választójoga van és választók lesznek a hadsereg tagjai is. A származási és osztálykülönbségek eltörléséről külön szakasz intézkedik. A választójog titkos lesz. A törvényhozás kétkamarás rendszerű lesz: a szovjetunió legfelsőbb tanácsa a szenátusnak, a nemzetiségek tanácsa a képviselőháznak felel meg, európai formái, de nem lényegi fogalmak szerint. A helyi hatalmat a dolgozók tanácsa gyakorolja. A legfelsőbb tanács, szükség esetén népszavazást rendelhet el. Az országos végrehajtó szerv a népbiztosok tanácsa, mely a szovjetunió legfelsőbb tanácsának tartozik felelősséggel.

A szovjet polgár jogai

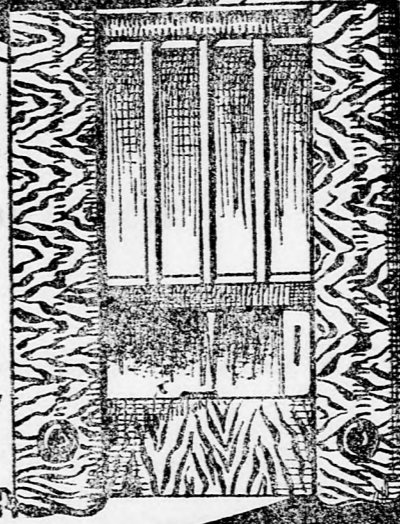
Az új alkotmány a bírák függetlenségét és felelősségét is biztosítja. A jogszolgáltatás ellenőrzése legfelsőbb államügyész kezében összpontosul. Az alkotmány az összes polgári jogokat paragrafusai közé iktatja: jogot a munkára, a minőség szerint való bérré, a pihenésre, a szabadságra, a hetórás munkanapra, a betegsegélyezésre és agkori biztosításra. A nemzetek, fajok és nemek egyenjogúsításáról külön szakasz intézkedik.

A jelenlegi formájában a szovjet alkotmánya sok eddigi diktatórikus módszert szüntet meg. Az új alkotmány már a harmadik reform a forradalom óta. Az elsőt 1917-ben alkották meg és 1924-g volt érvényben. 1924-ben módosították az alkotmányt, mely mostanáig volt érvényben. A jelenlegi alkotmánytörvény nem módosító javaslat, hanem egészen új felfogású alkotmánytörvény, mely megfogalmazásában is teljesen különbözik az eddig érvényben volt alkotmánytól.

Repül
AZ IDŐ

SUPER 37
ALFA
IMPERATOR

Standard

RÁDIÓ
MELLETT

Főleg a világháboru alatt elkövetett katonai elítéltekre vonatkozik a december elsejei amnesztia

BUCURESTI, november 28. A december elsején megjelenő amnesztia-törvény különböző kategóriájú elítélteket öl fel. Kivételt tesz azonban a rendeltörvény mindazokkal, akik már büntetés elengedésben vagy leszállításban részesültek, valamint azokkal, akik közpénzek eltulajdonítása miatt szenvedtek el ítéletet, vagy pedig visszaeső bűnösök. A kegyelemben részesülők jórészen a világháboru alatt a fronton elkövetett vétségeikért elítéltek közül kerülnek ki.

Meg lehet ebből élni?

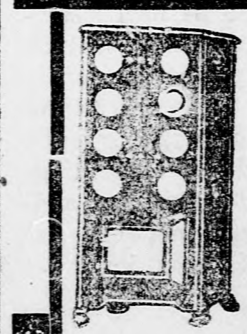
Naponta 10 lej munkanélküli segélyt kap a családfő és 5 lejt a családtag

Ezuttal pénzben osztják ki a segélyeket

Cluj, november 28. (Az Uj Kelet tud.) A hideg beálltával együtt került napirendre a munkanélküli segélyek kérdése is. Ebben az évben a szokástól eltérően, nem a városi és községi pénztárak fizetik ki a munkanélküli segélyeket, hanem a munkásbiztosító pénztárak. Az Országos Szakszervezeti Tanács ugyanis memorandumot intézett a munkügyi minisztériumhoz, amelyben kérte, hogy ezentúl a munkásbiztosító pénztárak fizessék a munkanélküli segélyeket és nem természetben, — mint eddig — hanem pénzben, még pedig naponta családfőnek 20 lejt, családtagnak pedig 10 lejt. Nistor munkügyi miniszter hozzájárult a kérelemhez, mindössze az anyagi részt módosította. Családfőnek 10 lejt, családtagnak pedig 5 lejt ál-

lapított meg naponta. Ezt a segélyt a munkásbiztosító pénztárak fizetik ki hetenként. Egyelőre azonban még nem irták össze a munkanélkülieket, akik segélyre igényt tartanak. Segélyben ugyanis csak olyan munkás részesülhet, aki igazolni tudja hogy eddig dolgozott és most munkaalalom híján veszi igénybe a segélyt. Ebben az évben azonban nem a város iratja össze őket, mint ezelőtt, hanem bizottság alakul a város, a munkügyi inspektorátus és a munkakamara képviselőiből, akik gondoskodnak a munkanélküliek összeírásáról. Pillanatnyilag várják a miniszter határozatát, addig nem láthatnak munkához, annak ellenére, hogy a hideg idő beállta miatt sürgetővé vált a segélykiosztás.

SOK TIZEZER

10 kg. fával fűt egy normális szobát 24 órán át. — Gyártja:

Szántó D. és Fia

Oradea. Kapható mindenütt. — Kérjen árjegyzéket. Képviselet: Barzel vaskereskedés, Piața Mihai Viteazul 13.

megelégedett vevő bizonyítja, hogy a

„ZEPHIR” kályha az összes kályhák között a LEGJOBB!

UJ KELET Legújabb hírek

Hitler állítólag összehívta a hadsereg képviselőit a spanyol polgárháboru ügyében

Angliában nagy aggodalmat kelt Németország magatartása. A Führer újra „robbantani” akar? Agyonlőtték a felkelők Largo Caballero fiát

A Le Jour című párizsi lap szerint olyan hírek terjedtek el, hogy Hitler mára összehívta a Reichswehr, a haditengerészet és légihaderők képviselőit. Azt hiszik, hogy a Führer a spanyol ügyekbe való beavatkozásról fogja véleményüket kikérni.

Egyidejűleg a Daily Mail is arról ír, hogy Németország magatartása Spanyolországgal szemben aggodalomra készteti az angol kormányt. Londonban nem vonják kétségbe, hogy ha Franco tábornoknak valamilyen segítségre lesz szüksége, Németország és Olaszország megadják azt neki, mert el vannak rá szánva, hogy gátat vetnek a kommunista rendszer Spanyolországba való bevezetésének. Diplomáciai körök újabb „robbantást” várnak Hitlerrel.

Madrid körül szünetelnek a harcok. A Havas a felkelők főhadiszállásának hivatalos jelentését közli, amely szerint Alcobierénél az ellenfelek győnge gyalogsági tüzet váltottak. Jada körzetben az ellenség támadást kísérelt meg, de súlyos veszteséggel visszaverték. Madrid közelében a rossz idő minden hadi tevékenységet lehetetlenné tesz. Asturiában a kormánycsapatok megtámadták a felkelőket, de több halott veszteséggel vissza kellett vonulniuk. A felkelők repülői szétlőtték az aldujari kormány repülőteret.

Valenciai jelentés szerint a felkelők Segoviában agyonlőtték Largo Caballero fiát, a köztársasági Spanyolország miniszterelnökének fiát.

Az ir parlament elvetette a Franco kormány elismerését célzó javaslatot.

Az ir parlament elvetette a Franco-kormány elismerése érdekében benyújtott javaslatot. De Valera ir miniszterelnök kijelentette, hogy a burgosi kormányt csak akkor ismerik el, ha Spanyolországban helyreáll a stabilitás. Beszédének végén hangsúlyozta, hogy éppen oly kevéssé hisz a fasizmában, mint a kommunista teóriában.

A valenciai kormány tiltakozó jegyzéket intézett a román kormányhoz.

Bucuresti jelentés szerint a román kormány jegyzéket kapott a valenciai spanyol kormánytól, amelyben ez tiltakozik a burgosi felkelő-kormány Olaszország és Németország által való elismerése ellen. A kormány azt állítja, hogy e két állam municiót, fegyvereket, repülőgépeket és hadihajókat küld a felkelőknek. A jegyzéket a Népszövetség titkári hivatala juttatta el a román kormányhoz.

Az összes frontokon előnyömlenek a kormánycsapatok.

A Havas madridi jelentése szerint ma néhány ágyugolyó esett Madridra. A főváros bombázása óta a halottak száma 2500, a sebesülteké 3000. A sierrai fronton nincs semmi változás. A hegyek között a hőmérséklet -10 fokra szállt alá. Gudalajarában a kormánypárti haderők megerősítették állásaikat. A Tage folyó balpartján a köztársasági csapatok támadásba mentek át. A baszk osztagok egyedül 1500 halott- és sebesült-veszteséget okoztak a felkelőknek.

Madrid védőbizottsága jelenti, hogy az utolsó 24 órában a madridi fronton semmi említésreméltó nem történt. A tagei fronton folytatták az ellenséges tartalék-had-

erők elleni offenzívát. Trubia körzetében a kormány elfoglalta Valducot, Monte dela Parat, Monte Cimerot és Vantanalest. Ezzel a felkelők főhadiszállását, mely Gradóban székelt, elzárták az ellenséges csapatoktól. Guiposcoaban a kormánycsapatok Tolosaig hatoltak és elfoglalták Vergara, Legaza, Villarelat és Villa Franca helységeket.

Ha vásárolt már tudja!

Győződjön meg Ön is, hogy

minőségben legjobb, árban a legolcsóbb a

B. B.

gyermekkonfekció, harisnya és kötöttáruháza
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 20.

A nemzeti parasztpárt távozásra szólítja fel a kormányt a parlamentben

A párt hivatalos nyilatkozata foglal állást az anarchikus áramlatok ellen. December 7-ig elnapolták a parlamentet

Bucuresti, november 28. A szenátus mai ülésén Radulescu-Mehedinti szenátor felolvasta a nemzeti parasztpárt nyilatkozatát a választásfelirati vitához. A nyilatkozat mindenekelőtt is

a párt teljes odaadását és hűségét fejezi ki a koronával szemben, majd rámutat arra, hogy az ország ugy a nemzetközi világot nyugtalanító események, mint a belpolitikai harcok folytán aggasztó helyzetben van.

A párt aggodalmait csak fokozta a mód, ahogyan Titulescut eltávolították. Az országnak konzervens külpolitikát kell folytatnia, amely minden kétértelműséget kizár. Szoros együttműködésre van szükség a kisantanttal, a Balkán-államokkal, de mindenekelőtt Franciaországgal, amelyhez a hála és mély barátság érzése fűz. A kormány a hadsereg felszerelésével kapcsolatos akciója nem hozta meg a kívánt eredményeket, különösen a háboru utáni első tíz esztendőben hatalmon volt kormányok hanyagsága miatt. Vigyázni kell a nemzet lelki egységének konszolidálására és nem szabad támogatni a lelkek anarchizálására törő áramlatokat.

A nemzeti parasztpárt állást foglal a cenzura és ostromállapot ellen és eljött az engedékenység, amelyet a kormány az anarchikus áramlatokkal szemben tanúsított és amelyek következtében ismételt gyilkosságok fordultak elő.

Elesen bírálja a kormány gazdasági és pénzügyi politikáját, felszólítja a kormányt, hogy vonja le a következményeket és leszögezi, hogy a nemzeti parasztpárt indítatva érzi magát arra, hogy vállalja az állam nagy problémái megoldásának felelősségét.

Ezután Cuza szólalt fel, aki kijelenti, hogy Gogának előző nap a kamarában elmondott beszéde új korszakot nyit meg a külpolitikai kérdésekkel szembeni beállítottságban.

Végül a választásfelirat előadója beszélt, majd kormány nevében Iamandi kultuszminiszter válaszolt a felszólalásokra.

A kamarában néhány rövid interpelláció után Virgil Madgearu olvasta fel a nemzeti parasztpárt nyilatkozatát.

Utána a következő szónok, aki kijelenti, hogy a hadfelszerelésre inkasszált adókat más költségvetési célokra fordították. Védelmébe veszi a demokráciát és rámutat arra, hogy a kormány nem lépett fel kellő energiával az anarchikus áramlatokkal szemben. Külpolitikai téren Franciaországgal és a kis-

Figyelmeztetés

A valódi KALLA-féle friss halból készült

ANGOL BÜCKLINGEK

ismét kaphatók. Utasítson vissza értéktelen, sósheringből füstölt utánzatokat.

geket. Egy Vittoria felé haladó kormányosztag minden ellenállás nélkül folytatja előnyomulását.

Jerezi jelentés szerint a felkelők azt közlik, hogy a kormánycsapatok több helyen megtámadták a felkelőket, ezek azonban mindenütt visszaverték őket. A felkelők könnyű tüzérsége és repülőflottája Malagát és Alicentat bombázták, Santanderre pedig egyedül 100 bombát dobtak.

antanttal való szövetség fenntartását az Olaszországgal szembeni helyzet tisztázását kéri és kijelenti, hogy Romániának nem kell kölcsönös segélynyújtási egyezményt kötni sem Németországgal, sem Olaszországgal.

Hans Otto Roth a német párt nyilatkozatát olvassa fel. A jelenlegi külpolitikai helyzet gyors elhatározásokat, a bolsevizmus elleni harcot és tiszta román politikát kíván. Az összes politikai erők összefogását és a hadsereg felszerelésére irányuló akció fokozását kéri. A romániai németek ezzel az országgal együtt akarnak meghalni, mert ellenségeik közések. Az állam megerősítését és a bolsevizmus elleni harcot követeli. A németekkel szembeni sérelmek orvoslását kéri, mert az eljövendő harcokban a németek váll mellett kívánunk küzdeni a civilizáció és az igazságosság védelmében.

Zamfirescu georgista, Vantu előadó, majd a kormány nevében Inculc miniszterelnök-helyettes beszélt még.

A választásfelirati vita befejeztével december 7-ig elnapolták a parlamentet.

Hivatalos kommuniké a varsói román-lengyel tárgyalásokról

(Elsődolal cikkünk folytatása)

rály demokratikus szellemét és kiváló tulajdonságait.

Lapzártakor érkezett jelentés szerint szombaton délután 5 órakor Antonescu román külügyminiszter Varsóból Bucuresstibe utazott.

Varsó, november 28. A lengyel kormány Antonescu látogatásáról hivatalos közleményt adott ki. A két külügyminiszter teljes véleményközlőséget állapított meg abban, hogy fenn kell tartani a jelenlegi helyzetet s a két ország közötti állandó kapcsolatot. Elsősorban megállapították, hogy a két ország közötti barátság egyezik a két nemzet akaratával és céljaival. A barátság a nemzetközi kapcsolatok kiépítésének és az európai biztonságkonstruktív előmozdítását szolgálja. A két miniszter leszögezte közös elhatározását, hogy minden vonalon érvényben tartják a Lengyelország és Románia között létrejött garancia-szerződést. Az országok kapcsolatát az élet minden vonatkozásában ki kell fejleszteni. Ennek kapcsán a varsói kormány szívesen látja Románia közoktatásiügyi miniszterének, a vezérkari főnöknek és a nemzeti bank kormányzójának lengyelországi látogatását. A baráti és kölcsönös bizalmat jelképező szellemről áthatva, mely a két országot egymáshoz fűzi és attól a szándéktól vezetve, hogy még jobban egybeérjen a két nemzet szellemi életét, a két külügyminiszter egyezményt írt alá a Románia és Lengyelország közötti kulturális kapcsolatok kiépítésének tekintetében. Ugyancsak egyezményt kötöttek a két ország ifjúságának együttműködésére nézve is. A két miniszter felhasználta az alkalmat arra, hogy ráfirkálja a lengyel-román határ megállapításáról szóló egyezményt és jegyzőkönyvet.

Varsóban bezárták az összes egyetemeket és főiskolákat

VARSO, november 28. (Rador.) A lengyel főváros összes egyetemét és iskoláit bezárták. Poznanban a diákok megszállva tartják az egyetemi épületeket. Itten felszólították őket, hogy holnapig irtítsék ki az egyetemet. Lembergben az antiszemita diákok tüntettek és két újság kirkakatait betörték. Krakóban a nacionalista érzelmű és szocialista diákok között összeütközésre került sor.

Preservatív. Negyven évi tapasztalat garantálja a legmodernebb minőséget. „OLLA” Cristallin és „OLLA” Tropic-selyem. Minden gyógyszer-tárban és drogériában. Ügyeljen az „OLLA” márkára

Dece

Tizenöc év im...
vânia román népe...
anyaországgal való...
szor ünnepli meg a...
a tartományok egy...
figyelemreméltó jel...
nek, hogy ez az ü...
nemcsak hogy nem...
jelentőségéből, de é...
dés és lelkesedés je...
esztendőben a meg...
zottabb melegséggel...
ünnepleni Románia...
ünnepekből ezal...
ket azok a szövets...
nek oldalán harcol...
százados nemzeti i...
az összes románok...
között való egyesít...

Az évforduló jeles...
bőztetett kihangsú...
külpolitikai helyzet...
évek óta nyugtalan...
népek nyitlan és le...
háborúra és ez terr...
is arra kényszeríti...
gel álljanak őrt h...
meg hősiességével...
védéssel megszerze...
kat. Ezzel a háború...
szemben manifeszt...
hűség és szövetséges...
hangzó bizonyosság...
előtt, hogy az 1918...
hajtott egyesülés te...
tozhatatlannak teki...
tott ideált nem eng...

Nagyon természet...
ünnepek jelentősé...
is, közöttük elsősé...
átérzik és méltatja...
akik teljesen egy...
gunkat a román...
magasabb érdekeiv...
dünk a román nép...
odaadabb áldozati...
mozdítani annak b...
december elsejét e...
nek tekintjük és t...
népek is legvitál...
főbb törekvése a b...
tása. Romániának...
kai senkivel szem...
kíván élni összes...
törhetetlen békes...
feszítésciója a mai...
hangsúlyozása is, e...
egy 18 millió sors...
és krombattiv ereje...
tássa tenni nehe...
megszerzett nemze...

A romániai kise...
elsejének különös...
nyolc évvel eze...
nemzetgyűlésen ne...
letek egyesítését...
ták azt is, hogy...
nyelvű népeknek b...
és egyéni szabads...
zatok nemcsak a...
ségeknél is Magne...
nek a határozatok...
közé része így ha...

„Teljes nemzeti...
lakó népnek. Mind...
igazgatói, önmaga...
kodást, saját nyel...
lasztott fiai által...
képviselőre a tör...
kormányzásában...
cint”.

December elseje...
egy a román nép...
gek számára. Ha...
nak a kisebbségek...
folyamán csak ig...
meg, sohasem ad...
akkor deklarált...
egykor mégis elev...
szük azt, hogy az...
évvel ezelőtt a ro...
az igazságtévést...
népben és nemcsa...
hogy saját nemzet...
megvédje minden...
hogy a kebelében...